

**STRATEGIA ROZWOJU
MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
W JAWORZNIE
2011 – 2020**

***„Pomagać Mieszkańcom zdobywać wiedzę by wzbogacić ich życie,
zapewniając dostęp do edukacji, kultury i informacji poprzez multimedialne zasoby
oraz przyjazne oparte o nowoczesne technologie usługi,
dostosowane do zmieniających się potrzeb użytkowników”.***

(Misja MBP w Jaworznie)

JAWORZNO 2011

SPIS TREŚCI

- I. WPROWADZENIE**
- II. METODOLOGIA PROWADZENIA PRAC NAD STRATEGIĄ ROZWOJU MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W JAWORZNIE.**
- III. PODSTAWY PRAWNE FUNKCJONOWANIA BIBLIOTEKI**
- IV. STRUKTURA ORGNIZACYJNA BIBLIOTEKI**
- V. ZARYS HISTORYCZNY BIBLIOTEKI**
- VI. OTOCZENIE BIBLIOTEKI – ISTOTNE TRENDY I ICH WPŁYW NA MBP W JAWORZNIE**
- VII. SYTUACJA LOKALOWA MBP W JAWORZNIE**
- VIII. USŁUGI BIBLIOTEKI I ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIA TECHNOLOGICZNE**
- IX. DIGITALIZACJA ZBIORÓW**
- X. CZYTELNICY I CZYTELNICTWO**
- XI. ZBIORY BIBLIOTEKI**
- XII. BUDŻET BIBLIOTEKI**
- XIII. KADRA BIBLIOTECZNA**
- XIV. KSZTAŁCENIE PRAKTYCZNE – PRAKTYKI ZAWODOWE**
- XV. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA**
- XVI. DZIAŁALNOŚĆ INSTRUKCYJNO-METODYCZNA**
- XVII. ANALIZA SWOT Z OCENĄ POSZCZEGÓLNYCH CZYNNIKÓW**
- XVIII. WIZJA I MISJA MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W JAWORZNIE**
- XIX. CELE STRATEGICZNE NA LATA 2011-2020**
- XX. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE ORAZ EWALUACJA STRATEGII**

I. WPROWADZENIE

We współczesnym świecie, którym rządzą zasady gospodarki rynkowej, ukierunkowanej i nastawionej na zysk, obok podmiotów gospodarczych, funkcjonują też takie, których głównym motywem działania nie są cele ekonomiczne, lecz społeczne, nie dające wymiernego efektu ekonomicznego. Taką właśnie organizacją jest Miejska Biblioteka Publiczna, której głównym zadaniem jest zaspakajanie potrzeb edukacyjnych, informacyjnych i kulturalnych, w oparciu o zasadę równego dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców Miasta, niezależnie od wieku, statusu społecznego, wyznania, narodowości, języka i płci.

Efektom naszej pracy powinno więc być skupienie wokół Biblioteki oraz zainteresowanie jej działalnością różnych grup podmiotów, wśród nich również takich, które bezpośrednio nie korzystają z usług bibliotecznych, ale uznają jej działalność, jako ważną dla rozwoju miasta i lokalnej społeczności. Należy przy tym zauważyć, że budowanie prestiżu biblioteki XXI wieku coraz bardziej jest uzależnione od strategii dostępu on-line, a także od prawidłowo prowadzonych działań PR, które warunkują zaistnienie jednostki kulturalno-edukacyjnej w przestrzeni cybernetycznej. Dobry wizerunek instytucji to wysoki poziom wiedzy o jednostce oraz informacji jako usługi dostępnej bez barier czasu i przestrzeni. Stały i na bieżąco aktualizowany przepływ informacji on-line wpływa na skuteczność przekazywania wiadomości o walorach biblioteki oraz na ukazanie cech wyróżniających ją na tle innych pokrewnych instytucji. Zmieniennym znakiem czasu ważnym dla rozwoju instytucji upowszechniającej książkę, czytelnictwo i informację, stało się też środowisko wirtualne użytkowników przejmujących końcowe części procesu informacyjnego, jak:

- wyszukiwanie informacji we wszystkich dostępnych przez Internet zasobach;
- transfer informacji do innych użytkowników;
- tworzenie własnych zbiorów informacji oraz ich reorganizacja, aktualizacja i selekcja;
- udostępnianie własnych zbiorów informacji innym użytkownikom.

Reasumując, skuteczność działania współczesnej biblioteki zależy głównie od jej sprawnego funkcjonowania, przyjaznego nastawienia i orientacji na całe środowisko społeczne, a także prawidłowego prowadzenia strategii public relations, nieschematycznych rozwiązań, wyobraźni i znajomości potrzeb z informacji naukowej i bibliotekoznawstwa.

W tych działaniach wiele zależy od połączenia wysiłków Organizatora Biblioteki, jej kierownictwa oraz pracowników czemu mają służyć zaproponowane założenia współpracy i działalności w *Strategii rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie*.

II. METODOLOGIA PROWADZENIA PRAC NAD STRATEGIĄ ROZWOJU MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W JAWORZNIE

Bezpośrednim impulsem do podjęcia prac nad *Strategią rozwoju biblioteki w latach 2011-2020* jest dążenie do ciągłego doskonalenia usług świadczonych na rzecz środowiska społecznego, w oparciu o nowoczesne standardy, technologie i zmieniające się oczekiwania użytkowników. Chcemy, by udziałem jaworznickiej Biblioteki było budowanie świadomości dziedzictwa kulturowego i przywiązania do Małej Ojczyzny. Naszym zadaniem i celem samym w sobie jest kreowanie wyobrażenia Biblioteki jako miejsca interesujących spotkań, otwartego dla wszystkich zainteresowanych, w którym na czytelników czekają bogate zbiory biblioteczne na różnych nośnikach.

Mieliśmy do wyboru – aktualizację strategii dotychczasowej lub tworzenie nowej. W związku z pewnymi zmianami koncepcyjnymi rozwoju instytucji, zmianami organizacyjnymi, znaczącymi przemianami w otoczeniu Biblioteki podjęliśmy decyzję o budowie nowej strategii. Przygotowany dokument nawiązuje do poprzedniego, a w niektórych miejscach stanowi jego kontynuację lub koncepcyjne rozwinięcie

Strategia jest rezultatem pracy dyrekcji oraz konsultacji z zespołem kierowników - komórek organizacyjnych Miejskiej Biblioteki Publicznej - uczestniczącym w pracach koncepcyjnych, obejmujących m.in. wytyczenie obszarów działań strategicznych /tj. sieć biblioteczna, infrastruktura biblioteczna, zbiory, informatyzacja, obsługa czytelników i innych użytkowników, działalność informacyjno-edukacyjna, dziedzictwo kulturowe działalność kulturalna, promocja czytelnictwa, książki oraz biblioteki, rozwój zawodowy pracowników/.

W trakcie spotkań z kierownikami wyjaśniono również celowość i istotę prac nad tworzeniem strategii, a następnie włączono wszystkich pracowników do formułowania wizji i misji Biblioteki, jako dalekosiężnego celu, wytyczającego kierunki działań i łączącego poszczególne struktury wewnątrz organizacji bibliotecznej.

Członkowie Zespołu ds. Strategii MBP w Jaworznie, w porozumieniu z dyrekcją przeprowadzili również rozpoznanie strategiczne swoich komórek organizacyjnych, używając jako narzędzia **analizy SWOT, koncepcyjnej metody, która pozwoliła na zaprezentowanie istotnych czynników, określających potencjał rozwojowy organizacji.**

Stała się ona podstawą **zdiagnozowania mocnych i słabych stron całej sieci bibliotecznej, czyli przeprowadzenia audytu wewnętrznego, identyfikacji zagrożeń stwarzanych przez otoczenie zewnętrzne oraz poszukiwania szans rynkowych.**

W następnej kolejności **sformułowano cele strategiczne, szczegółowe i projekty stanowiące podstawę taktyczną planowania strategicznego na lata 2011-2020.** Trzeba też podkreślić, że założeniem intencyjnym zespołu opracowującego *Strategię* było przygotowanie dokumentu planistycznego o charakterze partycypacyjnym. Dlatego też konsultowano z pracownikami nie tylko kształt analizy SWOT, ale również wybór wszystkich celów strategicznych, szczegółowych oraz projektów.

Ważnym kontekstem i wyznacznikiem treści *Strategii rozwoju Biblioteki* stanowią zachodzące wokół Biblioteki zmiany, wymienione w punkcie *VI Otoczenie Biblioteki – Istotne trendy i ich wpływ na MBP w Jaworznie*. Naszkicowano w nim istotne trendy, zmieniające się wymagania i oczekiwania wobec bibliotek jako instytucji kultury.

Warto też podkreślić, że **Strategia rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej** jest zgodna z priorytetami określonymi w **Strategii zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju Jaworzna na lata 2001-2020:**

- **Priorytet A: Centrum miasta i przestrzeń publiczną.**

Ukształtowanie nowoczesnego Centrum administracyjno-usługowego; dziedziną wsparcia m.in. są szkoły wyższe i instytucje badawcze (...)

Atrakcyjność Centrum administracyjno-usługowego związana będzie przede wszystkim z lokalizacją w nich usług wyższego rzędu, w tym edukacyjnych.

Cel strategiczny CA1 – Jaworzno miastem dysponującym atrakcyjnym i nowoczesnym centrum administracyjno-

usługowym, a w nim: *KA4* -Promowanie roli centrum wśród dzielnicowych/osiedlowych społeczności lokalnych.

Typ wskaźnika: Ilość imprez kulturalnych i rozrywkowych, ilość uczestników tych imprez.

Cel strategiczny CA2 – Jaworzno miastem tworzącym wyróżniający się klimat bytowania dzięki zadbanym, estetycznym i bezpiecznym przestrzeniom publicznym.

- **Priorytet C: Przyjazne środowisko zamieszkania i usługi publiczne.**

Podstawowymi dziedzinami wsparcia są: rozbudowa infrastruktury zdrowia, budownictwo mieszkaniowe, usługi turystyczne, działalność sportowa i kulturalna, wypoczynek oraz dziedzictwo kulturowe.

ATUTY:

S10 - Wysoki poziom czytelnictwa w mieście; *S 11*- Wzrost społecznej świadomości potrzeby kształcenia dzieci i młodzieży; *S 21* – Dywersyfikacja działalności MBP obejmująca działalność kulturalno-oświatową, tj. lekcje biblioteczne, konkursy dla dzieci, warsztaty literackie, odczyty itp.

W 21 – niski poziom kulturalnej edukacji dzieci i młodzieży skutkujący niewystarczającym uczestnictwem w kulturze.

Cel strategiczny CC1: Jaworzno miastem atrakcyjnego środowiska zamieszkania, a w nim *KCS* - Rozwój obiektów kulturalnych i kompleksów usługowych.

Cel strategiczny CC2: Jaworzno miastem zaspakajającym oczekiwania rozwojowe ludzi młodych, a w nim *KC9* – przystosowanie lokalnego systemu edukacyjnego do poszukiwanych nowych umiejętności.

Zachowano też zgodność *Strategii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie* z dokumentem o charakterze intencyjnym określającym możliwe i pożądane kierunki rozwoju kultury w województwie śląskim- **Strategia rozwoju kultury w województwie śląskim na lata 2006-2020.**

Ma też miejsce korelacja Strategii Rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie ze **Strategią rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020” z 17 lutego 2010 r.**, w której czytamy:

„Do zasadniczych funkcji bibliotek – instytucji o fundamentalnym znaczeniu dla rozwoju kultury – należy organizacja i zapewnienie dostępu do zasobów dorobku nauki i kultury. Biblioteki upowszechniają czytelnictwo, prowadzą działalność informacyjną, edukacyjną, bibliograficzną a także popularyzatorską. W bibliotekach popularyzowane są imprezy związane z promocją książek, często również wystawy, koncerty, konkursy, wykłady, szkolenia itp. (...) Rola bibliotek publicznych istotna jest również z punktu widzenia ich udziału w budowaniu społeczeństwa informacyjnego; modernizacja i komputeryzacja bibliotek zwiększa bowiem dostęp obywateli do wiedzy”.

III. PODSTAWY PRAWNE FUNKCJONOWANIA BIBLIOTEKI

Funkcjonowanie Biblioteki, jej cele i zadania uregulowane są w dużej mierze w obowiązujących aktach prawnych. Pełnione funkcje wynikają również z podległości formalnych. **Miejska Biblioteka Publiczna jest samorządową instytucją kultury, podlegającą Samorządowi Miasta Jaworzna. Bezpośredni nadzór nad Biblioteką sprawuje Prezydent Miasta Jaworzna, natomiast w zakresie merytorycznym nadzór nad Biblioteką sprawuje Biblioteka Śląska w Katowicach.** Jednostka organizacyjna posiada osobowość prawną i jest wpisana do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Samorząd Miasta Jaworzna pod numerem 2/92.

Siedzibą Biblioteki i terenem jej działania jest miasto Jaworzno.

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie funkcjonuje na podstawie:

- *Ustawy z dn. 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* (Dz.U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123 z późn. zm.);
- *Ustawy o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997* (Dz.U. Nr 85, poz. 539 z późn. zm.);
- *Statutu Biblioteki nadanego Uchwałą rady Miasta Nr IV/31/2011, z dnia 31 stycznia 2011 r.* (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 78, poz. 1398);

W Statucie wymienione są m.in. podstawowe cele i zadania Biblioteki oraz organy zarządzające i doradcze.

Na sieć biblioteczną Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie składają się: Biblioteka Główna mieszcząca się na Rynku Głównym, która stanowi ośrodek planowania, organizowania, koordynowania i kontroli pracy sieci, obejmującej 16 filii bibliotecznych w terenie. Biblioteka posiada również 2 filialne oddziały dla dzieci i młodzieży (Podłęże 1 i Osiedle Stałe) oraz 1 placówkę specjalną w Szpitalu Miejskim w Jaworznie.

IV. STRUKTURA ORGANIZACYJNA BIBLIOTEKI

Szczegółowe zasady struktury organizacyjnej Biblioteki określa Regulamin Organizacyjny Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie – Załącznik do Zarządzenia Nr 12/2011 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie z dnia 27 maja 2011r.

V. ZARYS HISTORYCZNY BIBLIOTEKI

W rok po zakończeniu II wojny światowej, 17 kwietnia 1946 roku, ogłoszony został Dekret o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi. Uznawał on biblioteki i ich zbiory za narodowe mienie kulturalne, powoływał krajową sieć bibliotek powszechnych, ogólnie dostępnych (gminnych, powiatowych, wojewódzkich). Dekret ten miał historyczne znaczenie, stworzył podstawy prawne i finansowe umożliwiające organizację polskiego bibliotekarstwa. W całym kraju zaczęły powstawać biblioteki publiczne.

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie została utworzona dnia 16 stycznia 1949 roku. Powstała na mocy Uchwały nr 269 Miejskiej Rady Narodowej w Jaworznie, z dnia 21 czerwca 1948 roku zatwierdzonej Uchwałą nr 509 Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Chrzanowie z dnia 1 sierpnia 1948 roku.

Biblioteka otrzymała bardzo skromny lokal przy ulicy Mickiewicza 1, o powierzchni 24 m² i zatrudniała trzech pracowników. W pierwszym roku działalności księgozbiór jaworzniackiej księżnicy **liczył 2137 woluminów**. Wraz z jej powstaniem rozpoczęto starania mające na celu utworzenie w Jaworznie sieci bibliotecznej. Początkiem lat

pięćdziesiątych zaczęły powstawać w poszczególnych dzielnicach miasta pierwsze filie biblioteczne: **Bory (1955 r.), Szczakowa (1956 r.), Dąbrowa Narodowa (1957 r.), Długoszyn (1957 r.), Niedzieliska - Gigant (1957 r.), a w kolejnych latach następne: Podłęże I (1966 r.), Osiedle Stałe (1970 r.), Ciężkowice (1973 r.), Podwałe (1973 r.), Szpital (1976 r.), Byczyna (1977 r.), Jeleń (1977 r.), Stara Huta (1977 r.), Jeziorki (1979 r.), Góra Piasku (1988 r.), Podłęże II (1990 r.)**. Niestety żadna z nowych placówek nie dysponowała odpowiednim lokalem. Mieściły się one w prywatnych budynkach gdzie rzeczą nagminną był brak zaplecza socjalnego i sanitarnego dla pracowników, brak centralnego ogrzewania i złe oświetlenie.

Również biblioteka centralna pracowała w bardzo złych warunkach. Przy ulicy Mickiewicza instytucja funkcjonowała aż do 1967 roku, wówczas to decyzją specjalistów z Politechniki Krakowskiej została zamknięta ze względu na nadmierne przeciążenie stropów. W listopadzie 1967 roku otwarto nowy lokal Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie, niestety nie w centrum miasta lecz w Osiedlu Stałym. Był to jednak pierwszy lokal w pełni odpowiadający potrzebom zarówno czytelników jak i pracowników. Przeniesiona biblioteka posiadała teraz powierzchnię 220 m², możliwe stało się utworzenie osobnego oddziału dla dzieci oraz czytelnicy z 35 miejscami dla czytelników. Zmieniono system wypożyczeń - wprowadzono wolny dostęp do półek. W 1969 roku MBP decyzją władz Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Jaworznie otrzymała lokal z przeznaczeniem na działalność biblioteczną w centrum Jaworzna przy ulicy Mickiewicza 2, w budynku Miejskiego Domu Kultury, wcześniejszej siedzibie jaworznickiego Sokoła. Utworzona została Filia nr 1, która otrzymała nowy księgozbiór w ilości 43.180 woluminów. Biblioteka w śródmieściu otrzymała status Biblioteki Centralnej, a w Osiedlu Stałym powstała filia.

Przy ulicy Mickiewicza 2, w Miejskim Domu Kultury, Biblioteka funkcjonowała do 1987 roku. Wtedy to decyzją Urzędu Miejskiego w Jaworznie otrzymała budynek przy ul. Pocztowej o łącznej powierzchni 300 m² przejęty od kopalni „Jaworzno”. Posiadała Wypożyczalnię dla Dzieci i Dorosłych, Czytelnię Naukową, Czytelnię Czasopism i pracownię reprograficzną. W budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie mieściło się również Muzeum Miasta Jaworzna, które początkowo zwane Izba Regionalną, w latach 1994-1998 należało do struktur biblioteki, a obecnie stanowi samodzielną instytucję. Od roku 2007 Biblioteka Główna posiada nowy, przestronny budynek umiejscowiony na jaworznickim Rynku.

Nowoczesny budynek to nowe możliwości dla Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie. Na trzech poziomach i 2600 m² znajdują się: Wypożyczalnia dla Dorosłych, Oddział dla Dzieci i Młodzieży z pokojem pracy zespołowej, czytelnia oraz ze stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu, Czytelnia Naukowa i Regionalna, Czytelnia Czasopism w stylu klubowym oraz Czytelnia Multimedialna z nowoczesnym wyposażeniem technicznym. Biblioteka dysponuje audytorium na spotkania literackie, wykłady, konferencje, projekcje itp. oraz dwoma salkami do projekcji audiowizualnych. Mała galeria umieszczona tuż przy głównym wejściu do budynku umożliwia eksponowanie twórczości profesjonalnych artystów, jak i promowanie rodzimych twórców kultury.

Księgozbiór i czytelnicy

Gromadzenie księgozbioru w Bibliotece było na ogół związane z sytuacją ekonomiczną i polityczną w kraju. W okresie odbudowy zniszczeń wojennych, walki z analfabetyzmem, rozwojem przemysłu, Biblioteka kupowała głównie książki z zakresu tak zwanej literatury „produkcyjnej”, które nie były poczytne i zalegały regały biblioteczne. W latach pięćdziesiątych książki te zostały wycofane z księgozbioru. Lata siedemdziesiąte to okres, w którym Biblioteka znacznie wzbogaciła swój księgozbiór dzięki dużym wpływom nowości. Z kolei koniec lat osiemdziesiątych przyniósł spadek liczby kupowanych zbiorów, co związane było z sytuacją gospodarczą w Polsce, a szczególnie sytuacją w polskim księgarstwie. Lata dziewięćdziesiąte i pierwsze lata nowego stulecia, to czas trudnej sytuacji finansowej Biblioteki, mającej oczywiście swoje negatywne odbicie we wzroście księgozbioru bibliotecznego, tak pod względem ilościowym jak i jakościowym. Jednakże, pomimo tych niekorzystnych warunków rozwoju, Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie wraz ze swymi filiami przez niemal całą swą historię zajmowała wysoką pozycję w rankingach czytelnicy województwa śląskiego.

W momencie otwarcia, Biblioteka w Jaworznie dysponowała bardzo skromnym księgozbiorem, liczącym zaledwie 2137 woluminów. Pierwsze lata funkcjonowania Biblioteki to szybki wzrost zbiorów. W okresie 1949-1954 przybywało średnio 1500 tomów rocznie. Taki stan przybytków utrzymywał się do 1953 roku. Znaczny wzrost wpływu nowości do Biblioteki zaobserwować można było od 1955 roku. Ilość woluminów przekroczyła wówczas dziesięć tysięcy. Po 1957

roku nastąpiła decentralizacja zakupów, co pozytywnie wpłynęło na gromadzenie księgozbioru Biblioteki centralnej i istniejących już filii bibliotecznych. Zakupy dostosowane były do środowiska w jakim funkcjonowała biblioteka czyli głównie do ilości mieszkańców dzielnicy, czytelników oraz okolicznych szkół.

W lata 70-te Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie weszła, mając w swoich strukturach 6 filii, z księgozbiorem liczącym 79.294 woluminy i obsługując 8.797 czytelników.

Sukcesywny wzrost liczby książek odnotowuje Biblioteka przez całą swoją historię, były jednak okresy w jej działalności, że ilość przybytków była wyjątkowo duża. Takimi latami były lata siedemdziesiąte. Biblioteka wraz ze swoimi 14 filiami dysponowała wtedy księgozbiorem liczącym 247.036 woluminów i obsługiwała 20.476 czytelników.

Także w latach osiemdziesiątych nastąpił duży wzrost ilości woluminów napływających do Biblioteki. Stan księgozbioru w Bibliotece Głównej i jej filiach na koniec lat osiemdziesiątych wynosił już 384.151 woluminów, które udostępniane były 17.220 czytelnikom.

Koniec lat osiemdziesiątych i początek dziewięćdziesiątych jest okresem umiarkowanej stabilności finansowej Biblioteki. Ma to odzwierciedlenie w ilości dokonanych zakupów. Zmiany administracyjne i zmiany finansowania Biblioteki, w połowie lat dziewięćdziesiątych stały się powodem jej słabej kondycji finansowej. Ucierpiał na tym księgozbiór, który w 1999 r. wyniósł 444.076 wol. i wzrósł na przestrzeni ostatnich 10 lat jedynie o 59 tysięcy pozycji.

Mniejsza ilość przybytków ma zazwyczaj wpływ na ilość czytelników i ilość wypożyczeń. W tym przypadku ta reguła się nie potwierdziła. W latach dziewięćdziesiątych MBP w Jaworznie wraz z 16 filiami obsługiwała 27.089 czytelników.

Po 2000 roku rozpoczęła się powolna stabilizacja zarówno w finansowaniu Biblioteki jak i rozwoju czytelnictwa. Z każdym rokiem przybywało coraz więcej woluminów co pozytywnie wpływało na ilość obsługiwanych czytelników.

W 2005 roku Wypożyczalnia dla Dorosłych w Bibliotece Głównej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie rozpoczęła elektroniczne udostępnianie księgozbioru, co też dało początek bardzo szybko postępującej komputeryzacji całej sieci.

W tym samym roku nastąpiło załamanie czytelnictwa, nie miało ono jednak związku z ilością nabywanych nowości, lecz wynikało z wpływu nowych mediów oraz ogólnoswiatowych tendencji.

Decyzja o budowie nowej siedziby Biblioteki Głównej, zaprojektowanej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii pozwoliła na wykorzystanie potencjału pracowników na inne kierunki rozwoju Biblioteki. Lata 2007-2008 to bardzo duże nakłady na nowości książkowe i multimedialne. Tylko przez te dwa lata do jaworznińskiej Biblioteki wpłynęło 42.343 wol. i 3.714 nowości audiowizualnych. W roku otwarcia Biblioteki Głównej zanotowano również początek tendencji wzrostowej w czytelnictwie, w stosunku do roku 2006 średnio o ok. 2.500 przez trzy kolejne lata.

Nowe możliwości Biblioteki sprawiły, że dodatkowa działalność ściąga rocznie 32.739 użytkowników, korzystających z dodatkowych usług Biblioteki.

VI. OTOCZENIE BIBLIOTEKI – ISTOTNE TRENDY I ICH WPŁYW NA MBP W JAWORZNIE

Wiek XXI jest okresem przyspieszonych zmian cywilizacyjnych, kulturowych i technologicznych. Zmiany te zachodzą na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym (globalnym).

Biblioteki – podobnie jak inne instytucje kultury stają w obliczu poważnych wyzwań - sprostania wymaganiom zmieniającego się użytkownika. Wiążą się one z koniecznością wykorzystania nowych technologii, znaczącego przyrostu informacji, nowymi założeniami prawnymi i formalnymi organizatorów. Za najbardziej widoczne trendy w działalności biblioteki przyjmuje się ułatwienie użytkownikom dostępu do komputerów i Internetu, a za ich pośrednictwem do globalnej informacji, wiedzy i kultury. **Nowym wyzwaniem jest też cyfryzacja i digitalizacja treści, usługi on-line.**

Ponadto bibliotekarze, którzy stają się przewodnikami po wirtualnym świecie informacji, zachęceni są **do aktywnego promowania usług świadczonych przez swoje placówki /w tym kulturalnych/ oraz działania na rzecz integracji społeczności lokalnej, a także współpracy z miejscowymi organizacjami i instytucjami.** Globalny przepływ informacji ponad granicami państw determinuje też potrzebę **organizowania i zapewnienia łatwego dostępu on-line do bibliotek, ich zasobów i usług, w tym za pośrednictwem urządzeń mobilnych, dających możliwość korzystania ze źródeł informacji niezależnie od przestrzeni w jakiej znajdują się ich użytkownicy.**

Bardzo mocno akcentuje się również czynny udział bibliotek w budowaniu społeczeństwa informacyjnego. **Stąd jednym z priorytetowych zadań bibliotekarzy staje się promocja wiedzy na wszystkich szczeblach edukacji,**

upowszechnianie i pobudzanie czytelnictwa, propagowanie ambitnej literatury, zapewnienie dostępu do rozproszonych zasobów cyfrowych, kształtowanie umiejętności oceny i selekcji informacji, profilaktyka i łagodzenie skutków wykluczenia informacyjnego, profesjonalna pomoc dla osób uczących się i szukających rzetelnej informacji, pośredniczenie w komunikacji społecznej i naukowej.

Powinnością bibliotek jest też dbałość o zachowanie dziedzictwa kulturowego, tak w wymiarze lokalnym (miejskim, regionalnym), jak i w rozumieniu szerszym. Ochrona dóbr kultury, a także jej upowszechnianie odbywa się w bibliotekach coraz częściej przy użyciu mediów interaktywnych.

Przedstawione powyżej trendy i działania docelowe wymagają aktywności i ustawicznego podnoszenia kwalifikacji bibliotekarzy, szczególnie w zakresie umiejętności poszerzenia oferty i podnoszenia jakości usług bibliotecznych, public relations, wykorzystania nowych technologii, pracy z użytkownikami /w tym niepełnosprawnymi/ oraz nowoczesnego zarządzania.

Biblioteka zmuszona jest również dążyć do ciągłego uaktualniania zastosowanych rozwiązań technologicznych, które powinny służyć ustawicznemu podnoszeniu efektywności docierania do rozmaitych zasobów informacyjnych, jak również integrowania się sieci różnych bibliotek.

VII. SYTUACJA LOKALOWA MBP W JAWORZNIE

Biblioteka to przede wszystkim miejsce, dlatego warunki tego miejsca determinują jej działalność, nastawienie mieszkańców i możliwość rozwoju.

Sieć jaworzniczych filii bibliotecznych boryka się z problemami lokalowymi. Stajemy przed koniecznością rozszerzania zakresu świadczonych usług. Ponadto, z każdym rokiem znacznie poszerza się ilość zbiorów bibliotecznych, które wymagają zagospodarowywania coraz to większych powierzchni lokalowych. **Zmiana bądź modernizacja dotychczasowych lokali większości filii, jest więc zadaniem ważnym do realizacji, nie tylko z punktu widzenia ułatwienia dostępu do zbiorów, ale też ich należytego zabezpieczenia.** Obecnie zajmowane przez nas pomieszczenia nie były budowane wyłącznie na potrzeby biblioteczne /poza nowoczesnym, spełniającym standardy IFLA gmachem Biblioteki Głównej/, wymagają one ciągłych remontów, poprawek, które dotyczą szczególnie napraw sieci instalacji elektrycznej, poprawy stanu budynków (jakość stropów, podłóg, estetyka zewnętrzna i wewnętrzna zajmowanych lokali) dostępności biblioteki dla osób starszych i niepełnosprawnych, wyposażenia w sprzęt, w tym meblowy i informatyczny.

Nowoczesny i efektywny rozwój instytucji bibliotecznych jest w znacznym stopniu uzależniony od możliwości rozbudowy i ciągłej modernizacji infrastruktury lokalowej i sprzętowej.

Sieć bibliotek w Jaworznie spełnia standardy IFLA w zakresie zasięgu dostępności usług. W rozmieszczeniu 16-stu filii uwzględniono długość drogi dojścia do biblioteki głównych grup czytelniczych, od miejsca ich zamieszkania albo pracy (dla efektywności działań nie powinna ona przekraczać 1 km lub 15 min. przejścia pieszo), choć zasięg filii nakłada się na siebie w czterech przypadkach: Podłęże1 i Podłęże2, Podwale i Gigant.

Natomiast, w aspekcie lokalowym, wymagania Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich spełnia tylko Biblioteka Główna. Żadna z filii na terenie miasta nie dysponuje wystarczająco dużym pomieszczeniem stwarzającym optymalne warunki do pracy i nauki środowisku lokalnemu. Średnia powierzchnia użytkowa sieci filii MBP w Jaworznie na 100 mieszkańców to - 3,19 m², podczas gdy wg zaleceń IFLA powinno być 24 m². W najlepszej sytuacji znajdują się filie: Jeleń i Góra Piasku (powyżej 0,60 m² na 110 wol.); filie: Bory, Długoszyn, Ciężkowice, Gigant, Jeziorki, Podłęże2, Podwale, Stara Huta, Szczakowa - nie przekraczają powierzchni 0,40 m². Natomiast, w bardzo trudnych warunkach pracują filie: Podłęże 1 oraz Oddział dla dzieci i Młodzieży w filii Osiedle Stałe, mimo, że całą placówką ma duży metraż, to nie ma możliwości wygospodarowania dodatkowej powierzchni dla dzieci. Poważnym problemem jest też brak środków na modernizację i remonty bibliotek.

Tabela nr 1. Powierzchnia lokalowa i obciążenie jej księgozbiorem

Lp.	Filie i oddziały	Liczba mieszkańców	Powierzchnia w m ²	Wielkość księgozbioru netto	Powierzchnia na 100 mieszkańców	Księgozbiór na 100 mieszkańców	Powierzchnia na 110 woluminów
1	BG - Wyp. dla Dorosłych			67 836		72,54	
	BG - Oddział dla Dzieci			25 995		27,80	
	BG - Czytelnia Naukowa			11 399		12,19	
razem			1 516	105 230	1,62	112,52	1,58
2	Bory		63	22 592	0,07	24,16	0,31
3	Byczyna		87	22 538	0,09	24,10	0,42
4	Ciężkowice		80	23 906	0,09	25,56	0,37
5	Dąbrowa Narodowa		92	23 332	0,10	24,95	0,43
6	Długoszyn		94	26 468	0,10	28,30	0,39
7	Gigant		70	24 549	0,07	26,25	0,31
8	Góra Piasku		60	11 106	0,06	11,88	0,59
9	Jeleń		120	20 695	0,13	22,13	0,64
10	Jeziorki		33	12 313	0,04	13,17	0,29
11	Osiedle Stałe - Dorośli		178	37 178	0,19	39,75	0,53
	Osiedle Stałe - Dzieci		42	16 102	0,04	17,22	0,29
razem			220	53 280	0,24	56,97	0,45
12	Podłężę 1 - Dorośli			28 454		30,43	
	Podłężę 1 - Dzieci			11 910		12,74	
razem			135	40 364	0,14	43,16	0,37
13	Podłężę 2		86	21 804	0,09	23,32	0,43
14	Podwale		100	34 529	0,11	36,92	0,32
15	Stara Huta		40	11 407	0,04	12,20	0,39
16	Szczakowa		158	46 824	0,17	50,07	0,37
17	Szpital		30	6 807	0,03	7,28	0,48
RAZEM		93 518	2 984	507 744	3,19	542,94	0,65
średnia w województwie śląskim (powiaty grodzkie)					2,7	360	-
zalecenia IFLA					24	-	1 m ²

VIII. USŁUGI BIBLIOTEKI I ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIA TECHNOLOGICZNE

Usługi Biblioteki są ogólnodostępne i bezpłatne. Zasady i warunki korzystania ze zbiorów określają regulaminy zatwierdzone przez Dyrektora.

Zgodnie z trendami, w naszej sieci bibliotecznej systematycznie rozszerza się pakiet usług dla czytelników - które realizowane są za pośrednictwem zintegrowanego systemu bibliotecznego SOWA 1 oraz sieć Internet - przez Bibliotekę Główną (Wypożyczalnię dla Dorosłych, Czytelnię Naukową, a w niej Czytelnię Czasopism, Czytelnię Multimedialną, Czytelnię Zbiorów Regionalnych, Oddział dla Dzieci i Młodzieży), a także 16 filii w dzielnicach miasta.

Jaworznicka Książnica dzięki nowoczesnej infrastrukturze gmachu Biblioteki Główniej /jednej z najnowocześniejszych w Polsce/ i działalności opartej na nowoczesnych technologiach - wpisuje się mocno w strategię budowania społeczeństwa informacyjnego. Biblioteka stwarza możliwości korzystania ze 125 komputerów, notebooków, słuchawek stereo, odtwarzaczy DVD, mikrofonów, drukarek, skanerów. Sprzęt audiowizualny obejmuje także telewizję przemysłową z 16 kamerami monitorującymi budynek. Biblioteka została wyposażona w projektory multimedialne, a każda z sal projekcyjnych ma ekran i odtwarzacz DVD. Sprzętem można sterować za pomocą ściennego panelu dotykowego. Nowością są też darmowe telefony typu IP Phone dla pracowników biblioteki, wykorzystujących sieć internetową.

Za pośrednictwem Internetu można zamawiać książki z katalogu biblioteki, prowadzić zdalną kontrolę stanu indywidualnego konta czytelnika w wypożyczalniach, przysyłać pocztą elektroniczną zawiadomienia o zbliżającym się terminie zwrotu wypożyczonych książek oraz informacji o książkach zarezerwowanych, oczekujących na czytelnika.

Nowatorskim rozwiązaniem - łączącym nowoczesne technologie z upowszechnianiem czytelnictwa - jest też uruchomienie AudioSfery, usługi pozwalającej na udostępnianie audiobooków on-line.

Warto też zaznaczyć, że Biblioteka w Jaworznie pomimo braku formalnych możliwości pozwalających na czynny udział w dwóch krajowych projektach dla bibliotek (tj.: Programu Rozwoju Bibliotek, prowadzonego przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz Biblioteka +, ministerialnego programu prowadzonego przez Instytut Książki) mocno wpisuje się w ich strategię – lansującą bibliotekę publiczną jako miejsce ważnych i atrakcyjnych spotkań społeczności lokalnych, w których tworzy się przyjazne przestrzenie do nauki, zdobywania wiedzy, rozwijania pasji i odkrywania talentów oraz inspirowania aktywności obywatelskiej.

Zaobserwowaliśmy również, że w naszej sieci bibliotecznej ciągle ewoluuje profil świadczonych usług. Czytelnicy w Jaworznie, odwiedzając placówki, obok zaspakajania swoich potrzeb intelektualnych, czy kulturalnych oczekują też różnorodnych porad i wsparcia. Coraz częściej się zdarza, że nasza Książnica pełni funkcje świetlicy. Standardem stało się, że **bibliotekarze pomagają uczniom w odrabianiu lekcji, prowadzą różnorodne zajęcia manualne /np. wycinanie, rysowanie/, przeprowadzają kursy szkoleniowe /przygotowywania bibliografii załącznikowych, sporządzania przypisów/, dla maturzystów, licencjatów i przyszłych magistrów. Użytkownicy często też proszą o pomoc poradnikową, instruktażową /np. pisanie CV, dokumentacji urzędowej i innej/. Ten typ usług dotyczy przeważnie osób starszych.**

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie prowadzi również bieżące prace nad bibliografią regionalną powiatu grodzkiego. Obecnie w bazie mamy zarejestrowanych 5 700 rekordów obejmujących głównie artykuły z czasopism oraz 436 wol. wydawnictw zwartych. Zbiory katalogowane są za pomocą systemu bibliotecznego SOWA 2 TEXT i udostępniane za pośrednictwem witryny internetowej w formie kartoteki elektronicznej.

O wartości informatorium bibliotecznego świadczy fakt, że w samym tylko **2010 r. udzielono 63 672 odpowiedzi na kwerendy czytelników, z czego w Bibliotece Główniej 32 089.** Najczęściej, czytelnicy kierowali zapytania do bibliotekarzy w zakresie informacji regionalnej, turystycznej i europejskiej.

Trzeba jednak podkreślić, że usługi informacyjne realizowane w Bibliotece mają charakter uniwersalny i uwzględniają różnorodne kategorie użytkowników, a także szeroką gamę ich potrzeb. Realizowane są one przez wszystkie placówki udostępniania. Podstawowym instrumentem informacyjnym są więc bazy danych oraz katalogi kartkowe i kartoteki.

Bardzo ważnym zadaniem do zrealizowania przez Bibliotekę w niedalekiej przyszłości jest wdrożenie nowoczesnego zintegrowanego systemu zarządzania biblioteką SOWA2/MARC 21, który jest polskim systemem bibliotecznym, pozwalającym na katalogowanie wszystkich materiałów bibliotecznych (książek, czasopism, zbiorów

specjalnych – np. płyt, taśm muzycznych, prac dyplomowych itp.) oraz obsługę kartotek bibliograficznych i zagadnieniowych. **System stworzy nam możliwości współpracy z technologią RFID, umożliwi jego wykorzystanie w sieci lokalnej i zdalnej, poprzez Internet. Pozwoli też na zaistnienie katalogowej bazy danych zbiorów bibliotecznych Jaworzna w multiwyszukiwarkach bibliotecznych (np. Fidkar, KaRo) umożliwiających prowadzenie wyszukiwań katalogowych i bibliograficznych w wielu komputerowych bazach /tzn. jednocześnie wyszukiwanie w katalogach książek, bibliografiach zawartości czasopism, bibliografiach tematycznych oraz w katalogach prac magisterskich/.**

IX. DIGITALIZACJA ZBIORÓW

W dobie szeroko rozpowszechnionych w życiu codziennym technologii cyfrowych, digitalizacja zbiorów bibliotecznych i udostępnianie ich w sieci internetowej wydaje się być zjawiskiem całkowicie naturalnym. **Jej zasadniczym celem jest też zabezpieczenie najcenniejszych dokumentów, pozyskanie nowych i unikalnych, które możemy mieć w zbiorach w postaci cyfrowej jako kopię oryginału dokumentu np. ze zbiorów prywatnych czytelników.**

Biblioteka zamierza podjąć się cyfryzacji kolekcji zabytkowych wydawnictw szczególnie z XIX oraz z przełomu XIX i XX wieku, po uprzedniej ich renowacji i odgrzybieniu, co jest zabiegiem bardzo kosztownym. Proces digitalizacji zbiorów wartościowych z punktu widzenia ich wieku jest też niezbędny ze względu na organizację udostępnień, wersje zdigitalizowane zminimalizują udostępnianie zbiorów w sposób tradycyjny /tym samym zwiększą ich bezpieczeństwo/ i jednocześnie spowodują ich dostępność dla szerszego kręgu odbiorców w przestrzeni wirtualnej.

Obecnie Biblioteka posiada ok. 5500 zdigitalizowanych artykułów z czasopism (w niektórych rekordach znajduje się po kilka artykułów), 370 jednostek dokumentów życia społecznego /DŹS/. Należą do nich: informatory, ulotki, programy imprez, katalogi wystaw, kserokopie opracowań (np. monografia Buczyny, Jelenia, Jaworzna), foldery, materiały reklamowe, kserokopie map, dokumentów (głównie dotyczących górnictwa), prace dyplomowe dotyczące Jaworzna, gazetki okolicznościowe, zaproszenia, plakaty. Posiadamy również zdigitalizowaną kolekcję czasopisma regionalnego Gwarek / z lat 1974-1993/, tygodników Co Tydzień /1994-1996/, Jaworzno 2000 /za okres 1992-1993/.

Warto też zaznaczyć, że 5 pozycji książkowych zostało **opublikowanych w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej, są to: Jaworzno portret miasta, Fauna chroniona, Pomniki przyrody, Dzieje Górnictwa, Ikonografia Jaworzna.**

Biblioteka czyni też bieżące starania zmierzające do pozyskiwania nowych dokumentów niepublikowanych i wydawnictw zwartych oraz periodyków w celu ich cyfryzacji, a co za tym idzie udostępniania on-line. Bardzo zależy nam też na zacieśnieniu współpracy ze Śląską Biblioteką Cyfrową oraz nawiązanie współpracy z Małopolską Biblioteką Cyfrową ze względu na kulturowy związek Jaworzna z Małopolską.

X. CZYTELNICY I CZYTELNICTWO

Z usług udostępniania zbiorów jaworznińskiej Biblioteki korzysta rocznie ok. 32.739 czytelników. **Liczną grupę użytkowników bibliotek stanowią dzieci do lat 15-stu (21,6% ogółu czytelników).** Natomiast **użytkownicy w wieku od 16 do 19 lat stanowią 13,58% ogółu czytelników, w wieku 20-24 lata -15,46%, w wieku 25-44 lat – 28,6 %, w wieku 44-60 lat – 15,31%, a powyżej 60 lat – 5,37% osób korzystających z usług.** Trzeba też zauważyć, że wzrasta liczba czytelników w wieku **od 25 do 60 lat stanowiących ogółem 49,35 % użytkowników Biblioteki.**

Z kolei, zasięg czytelnictwa w Jaworznie według zajęcia przedstawia się następująco: **uczniowie stanowią 41,5 % użytkowników biblioteki, studenci 10,3%, pracownicy umysłowi 14,92%, pracownicy fizyczni – 13,2%, inni zatrudnieni 2,21%, a nie zatrudnieni – 17,8%.**

Odwiedziny w wypożyczalniach wynoszą ponad 329.564, a wypożyczenia zbiorów /na zewnątrz i prezencyjnie/ 505.739 woluminów. W strukturze udostępnień zbiorów książkowych na zewnątrz przoduje literatura piękna dla dorosłych, stanowi ona 61,9 % wypożyczeń, natomiast literatura popularno-naukowa 15,4 % udostępnień. Dzieci i młodzież przeczytali w sumie 24,6 % wszystkich wypożyczonych książek.

Udostępniamy rocznie również ponad 12 995 multimediiów /w tym audiobooki i filmy/.

Pomimo, że po raz pierwszy od kilku lat odnotowano spadek zasięgu czytelnictwa, który szczególnie zauważalny jest wśród dzieci i młodzieży /tj. 27 %/ oraz w grupie wiekowej 20-24 lata tj. 4,4 % jaworznicza sieć bibliotek publicznych, **w rankingu Biblioteki Śląskiej, w kategorii powiaty grodzkie, znajduje się na pierwszym miejscu pod względem liczby czytelników, w tym również na 100 mieszkańców.** Pod względem ilości udostępnień plasujemy się na 14-stym, a na 100 mieszkańców na drugim miejscu na 19 powiatów grodzkich.

W roku 2010 udostępniono prezencyjnie /na miejscu/ ponad 110.771 jednostek zbiorów. Największą popularnością w tej kategorii usług cieszą się wydawnictwa periodyczne, stanowiły one 51,2 % udostępnień prezencyjnych, na drugim miejscu plasują się wydawnictwa zwarte, obejmujące 40,5% udostępnień prezencyjnych. Natomiast z multimediiów udostępnianych na miejscu skorzystało 8,74% użytkowników. Taki układ danych statystycznych wskazuje, że popularnością czytelników ciągle cieszą się jednak zbiory biblioteczne tradycyjne, w postaci książek i czasopism bieżących. Trzeba też w tym miejscu zaznaczyć, że Biblioteka prenumeruje blisko 120 tytułów czasopism.

Preferencje czytelnicze są zróżnicowane w zależności od środowiska, które obsługuje placówka biblioteczna. Nadal istnieją duże potrzeby w zakresie literatury dla osób kształcących się i doksztalających oraz literatury wspomagającej rozwój osobowościowy i kompensującej trudy dnia codziennego, czyli rozrywkowej. Świadczy o tym wzrost liczby czytelników w wieku 25 do 60 roku życia.

Segmentacja rynku w aspekcie czytelniczym

Usługi w zakresie udostępniania zbiorów i informacji oraz działania w zakresie promocji czytelnictwa i książki sieci Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie skierowane są głównie do społeczności miasta. Biblioteka jest naturalnym środowiskiem dla:

- rozwoju i zaspakajania potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym, a także dzieci i młodzieży uczącej się,
- studentów,
- rozwoju badań dotyczących regionu,
- doksztalania dorosłych,
- rozwoju osobowościowego i intelektualnego,
- rozwoju czytelnictwa,
- realizacji kompensacyjnej roli książki szczególnie w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży,
- zaspakajania potrzeb informacyjnych całej społeczności lokalnej.

Odrębną grupę czytelniczą stanowią osoby niepełnosprawne /niewidome lub niedowidzące/. To właśnie dla tej grupy odbiorców - których mamy zarejestrowanych 28 /na ok. 160 osób/ - **w strukturze zbiorów Biblioteki Głównej znajduje się kolekcja książki mówionej /1999 kaset magnetofonowych i 1989 książek na płytach CD/.** W roku 2010 r. zarejestrowano 411 użytkowników korzystających z książki mówionej, zarejestrowano też 2275 odwiedzin i 3251 jednostek wypożyczeń.

Jednym z naszych wyzwań programowych ujętych w strategii jest rozwijanie usług na rzecz osób niepełnosprawnych, poprzez wzbogacanie zbiorów i świadczonych usług obejmujących m.in. organizowanie spotkań kulturalnych, a także współpracę w tym zakresie z organizacjami społecznymi i samorządowymi służącymi rozwijaniu aktywności niepełnosprawnych i ich integracji z resztą społeczności miasta.

Biblioteka w Jaworznie z wielką uwagą obserwuje wszystkie nowości dotyczące bibliotekarstwa w województwie śląskim, ciągle też zabiega o rozszerzenie oferty w zakresie udostępniania zbiorów tradycyjnych, w tym regionalnych jak również baz danych, tak bibliograficznych i jak i pełnotekstowych.

W rankingu Bibliotek powiatów grodzkich jaki prowadzi Biblioteka Śląska ciągle zajmujemy przodujące miejsce: w 2009 - I, a w 2010 – II (na 19 powiatów grodzkich). Tę klasyfikację agregatowego indeksu aktywności bibliotek, sporządzono biorąc pod uwagę: liczbę zakupionych woluminów ze środków samorządowych (tj.8) i liczbę woluminów na 100 mieszkańców (tj. 535), liczbę czytelników (tj.37) i udostępnień na 100 mieszkańców (tj. 625) oraz liczbę czytelników (tj.580) i udostępnień (tj.9755) - na 1 etat przeliczeniowy.

XI. ZBIORY BIBLIOTEKI

Księgozbiór sieci Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie – wg stanu na 31.12.2010 r. liczący 507 744 wol. książek – ma charakter uniwersalny i obejmuje wszystkie dziedziny wiedzy. Tworzą go wydawnictwa polskie i wybrane obcojęzyczne. Gromadzona jest literatura w języku: angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim, hiszpańskim, rosyjskim i węgierskim. Ok. 60 % całości kolekcji zbiorów obcojęzycznych stanowią książki w języku angielskim.

Zbiory uzupełniane są dzięki zakupom i darom wydawnictw, instytucji oraz czytelników. Staramy się przy tym kierować zasadami: efektywności (dostosowywania zakupów książek i multimediiów do potrzeb użytkowników), oszczędności (poszukiwane są jak najtańsze oferty cenowe tych samych tytułów dostępnych na rynku wydawniczym). Średnia wartość zakupionej książki w Bibliotece w Jaworznie wyniosła 19 PLN (w woj. śląskim 22 PLN)

W 2010 r. zakupiliśmy 8785 wol. książek, dodatkowo udało się pozyskać 4 231 darów. Ogółem na 100 mieszkańców przybyło 14 wol., na łączną kwotę 257 PLN, natomiast ze środków samorządowych 8 wol. o wartości 169 PLN. Dla populacji naszego miasta przyjmuje się normę 20 nowych woluminów na 100 mieszkańców (w Polsce, ze względu na zły stan bibliotekarstwa przyjęto wskaźnik 18 wol. na 100 mieszkańców). Niestety nie udało się nam spełnić normy IFLA w zakresie ilości zakupionych jednostek książkowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, z powodu konieczności zmniejszenia wydatków na zakup książek.

Determinantami gromadzenia zbiorów w jaworznińskiej księżnicy są:

- liczba zarejestrowanych czytelników / liczba wypożyczeń,
- liczba mieszkańców w dzielnicy,
- usytuowanie filii (bliskość szkół, przedszkoli),
- rodzaj prowadzonej działalności kulturalno-oświatowej.

Struktura przybytków bibliotecznych według rodzaju literatury przedstawia się następująco: literatura dla dzieci i młodzieży 27,66%, literatura piękna dla dorosłych 52 %, literatura popularno-naukowa 20,34%. Natomiast struktura całości zbiorów obejmuje: **20,9% zbiorów dla dzieci i młodzieży, 49,7% literatury pięknej dla dorosłych i 30 % zbiorów stanowiących książki popularno-naukowe.**

Tabela nr 2. Analiza zmiany wskaźnika zakupu nowości z ostatnich trzech lat z uwzględnieniem prognozy na 2011 rok

Rok	Wysokość budżetu	Środki przeznaczone na zakup nowości			Liczba populacji Jaworzna	% budżetu	Liczba zakupionych książek	Wskaźnik	Średnia cena zakupionej książki
		razem	z budżetu	z dotacji MKiDN					
2007	3 694 275	349 201	282 001	67 200	95 500	7,63	18 410	19,28	19
2008	4 200 000	320 556	253 556	67 000	95 000	6,04	17 427	18,34	19
2009	3 980 000	280 000	255 000	25 000	94 000	6,41	14 515	15,44	19
2010	3 513 000	154 500	130 000	24 500	93 500	3,70	7 658	8,19	19
2011	3633.735	179 500	155 000	24 500	93 500	4,26	7845	8,39	22

Zbiory współczesne księżnicy jaworznińskiej to również **nowe media – dokumenty elektroniczne i multimedia (8372 jednostki), audiobooki i książki mówione (1999 kaset magnetofonowych oraz 1989 książek na płytach CD, razem 3988 tytułów).** W ofercie dostępne są również materiały do nauki języków obcych (głównie CD-romy), takich jak:

niemiecki, włoski, angielski, francuski, rosyjski, hiszpański. Zasoby uatrakcyjnia też kolekcja muzykaliów, na które składają się nagrania z różnych gatunków muzycznych.

Ze względu na pojawianie się na rynku coraz to nowszych nośników informacji, zbiory specjalne uzupełniamy o filmy DVD /szczególny nacisk kładziemy na lektury, sfilmowane dzieła z kanonu klasyki, filmy animowane dla dzieci i młodzieży, mające szczególną wartość wychowawczą, a także filmy popularno-naukowe/, książki mówione, nagrania

muzyczne oraz bazy danych tzw. elektroniczne źródła informacji. Staramy się dokonywać sukcesywnych i w miarę możliwości bogatych zakupów zbiorów specjalnych. Średnio, na ten cel przeznaczamy kwotę ok. 20 tys. PLN.

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie dysponuje również kolekcją 197 książek zabytkowych, które stanowią przede wszystkim wydawnictwa XIX-wieczne, materiały z przełomu XIX/XX wieku i okresu międzywojennego. W najbliższej przyszłości zbiór ten zamierzamy poddać zabiegom konserwatorskim oraz cyfryzacji, w celu udostępniania szerszej rzeszy czytelników.

Od wielu lat Biblioteka, ze szczególną uwagą gromadzi również materiały regionalne – piśmiennictwo przedmiotowo traktujące o regionie. Kolekcja książek, jak również dokumenty życia społecznego, artykuły z prasy lokalnej i regionalnej oraz ogólnokrajowej, ale dotyczącej miasta Jaworzna, gromadzone, opracowywane i przechowywane są w Czytelni Naukowej.

Uwzględniając zachodzące zmiany nastawiamy się na zwiększenie liczby regionalnych zasobów elektronicznych, służących, edukacji, badaniom naukowym oraz rozrywce.

Warto też zaznaczyć, że w tym względzie Biblioteka rozpoczęła również starania zmierzające do pozyskania starych dokumentów związanych z Jaworzniem od osób fizycznych. Staramy się pozyskiwać dokumenty niepublikowane, stare fotografie, kopie ilustracji, pocztówki itp. Gromadzimy również cyfrowe zapiski audio /mówione relacje - wspomnienia osób związanych z Jaworzniem/, które będą podstawą stworzenia cyfrowego, lokalnego archiwum mówionego.

XII. BUDŻET BIBLIOTEKI

Organizatorem Miejskiej Biblioteki Publicznej jest Samorząd Miasta Jaworzna. Zgodnie z art. 9 ustawy o bibliotekach, z dnia 27 czerwca 1997 r. (Dz.U.1997Nr85, poz.539) Samorząd zapewnia warunki działalności i rozwoju biblioteki, odpowiadające jej zadaniom. W szczególności przekazuje środki finansowe na lokal, wynagrodzenia pracowników wraz z pochodnymi, prowadzenie działalności bibliotecznej, zakup zbiorów oraz doskonalenie zawodowe. Budżet jest uchwalany przez Radę Miejską. W latach 2007 - 2009 środki przekazywane w ramach dotacji podmiotowej pozwalały realizować szereg zadań z zakresu upowszechniania kultury, promocji książki i czytelnictwa, zakupu i wymiany sprzętu komputerowego, a także prowadzić niezbędne prace remontowe.

Tabela nr 3. Dotacja podmiotowa Biblioteki w latach 2007-2011

Lp.	Rok	Wysokość dotacji podmiotowej
1.	2005	2 251 469
2.	2006	2 236 601
3.	2007	3 627 075
4.	2008	4 200 000
5.	2009	3 980 000
6.	2010	3 513 000
7.	2011	3 633 735

Od 2010 r. nastąpiło dość znaczące pogorszenie sytuacji finansowej Biblioteki. Znalazło to swoje odbicie w kwotach bezwzględnych – zmniejszenie dotacji podmiotowej od 2008 r. wyniosło 566 265 PLN. W bieżącym roku wysokość przyznanej dotacji jest porównywalna z rokiem 2007.

XIII. KADRA BIBLIOTECZNA

Bibliotekarstwo jest zawodem wymagającym nieustannego uzupełniania **swoich kwalifikacji i umiejętności praktycznych. Obecnie zatrudniamy 54 pracowników merytorycznych, co stanowi 62 % kadry (87 osób). Większość bibliotekarzy posiada ukończone studia w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej.** Tylko 6 osób nie ma wykształcenia bibliotekarskiego, a 4 wyższego.

Pracownicy biblioteki, którzy ukończyli studia magisterskie podejmują też studia podyplomowe różnych specjalizacji, które mogą być im przydatne w codziennej praktyce bibliotekarskiej.

Bibliotekarki chętnie też poszerzają swoje umiejętności poprzez udział w szkoleniach, kursach, konferencjach. Prócz tego wzajemnie się wspieramy i uzupełniamy swoją wiedzę poprzez wymianę doświadczeń. Jest to forma dokształcania dość popularna i ceniona przez pracowników.

Warto również dopowiedzieć, że wszyscy nowozatrudnieni pracownicy, bez względu na posiadane kwalifikacje, kierowani są na przeszkolenia praktyczne prowadzone głównie przez instruktorów metodycznych. Dzięki temu osoby te mogą zapoznać się ze specyficznymi warunkami pracy w konkretnej przyporządkowanej im placówce czy oddziale. Metoda praktycznego kursu przygotowawczego do pracy pomaga również w zacieśnieniu więzi koleżeńskich i utrzymaniu kreatywnej i przyjaznej atmosfery wśród pracowników.

W kwestii norm zatrudnienia zgodnie ze standardami IFLA /bardzo uogólnionymi – 1 etat na 2 500 mieszkańców/, Biblioteka w Jaworznie powinna zatrudniać 37,5 pracowników działalności podstawowej. Jednakże biorąc pod uwagę, wielkość i rozmieszczenie 17-stu placówek (16 filii, 3 odrębne działy w Bibliotece Głównej), pracę dwuzmianową, wielość świadczonych usług udostępniania zbiorów i informacji oraz usługi o charakterze kulturalnym, wymuszają one zatrudnienie na wyższym poziomie. Argumentem może być tu wskaźnik zatrudnienia prezentowany przez Bibliotekę Śląską, który wynosi obecnie w województwie śląskim 57 etatów na 2500 mieszkańców.

O konieczności utrzymania zatrudnienia bibliotekarzy na obecnym poziomie wskazują również inne dane analityczne dla samorządowych bibliotek publicznych w woj. śląskim: **wskaźnik obciążenia na 1 etat przeliczeniowy w 2010 r., odnośnie liczby obsłużonych czytelników wyniósł w Jaworznie 580 osób /w województwie śląskim – 434 czytelników/, natomiast pod względem liczby wypożyczonych jednostek zbiorów 9755 pozycji / w województwie śląskim 10 552 osoby na 1 etat/.**

W związku ze zmieniającymi się potrzebami i rosnącymi wymaganiami użytkowników, Biblioteka widzi konieczność stałego doskonalenia zawodowego bibliotekarzy i wyposażania ich w nowe kompetencje. Kierunki działań z tego zakresu sformułowano w VII celu strategicznym: *Rozwijanie umiejętności kadry bibliotecznej i podnoszenie jej kwalifikacji zawodowych.*

Tabela nr 4. Efektywność pracy

Lp.	Filie i oddziały	Liczba zarejestr. czytelników	Liczba odwiedzin w czytelnich i wyp.	Liczba wypożyczeń i udostępnień	Pracownicy merytoryczni*	obciążenie na 1 etat		
						czytelnicy	odwiedziny	wypożyczenia
1	BG - Wyp. dla Dorosłych	11 136	78 208	136 265	7	1 590,86	11 172,57	19 466,43
	BG - Oddział dla Dzieci i Młodzieży	5 295	32 536	41 721	4	1 323,75	8 134,00	10 430,25
	BG - Czytelnia Naukowa ***	441	53 548	59 762	10	***	5 354,80	5 976,20
razem		16 872	164 292	237 748	21	803,43	7 823,43	11 321,33
2	Bory	445	3 357	6 023	1	445,00	3 357,00	6 023,00
3	Byczyna	679	5 353	13 644	2	339,50	2 676,50	6 822,00
4	Ciężkowice	706	5 500	11 442	1	706,00	5 500,00	11 442,00

5	Dąbrowa Narodowa	571	4 151	10 192	1	571,00	4 151,00	10 192,00
6	Długoszyn	717	6 429	13 809	1	717,00	6 429,00	13 809,00
7	Gigant	981	8 585	17 918	1	981,00	8 585,00	17 918,00
8	Góra Piasku	214	2 447	8 007	1	214,00	2 447,00	8 007,00
9	Jeleń	962	13 918	40 505	2	481,00	6 959,00	20 252,50
10	Jeziorki	259	3 908	10 916	1	259,00	3 908,00	10 916,00
11	Osiedle Stałe - Dorośli	2 539	21 219	43 133	3	846,33	7 073,00	14 377,67
	Osiedle Stałe - Dzieci	1 853	14 940	24 388	2	926,50	7 470,00	12 194,00
razem		4 392	36 159	67 521	5	878,40	7 231,80	13 504,20
12	Podłężę 1 - Dorośli	1 129	10 517	24 369	2	564,50	5 258,50	12 184,50
	Podłężę 1 - Dzieci	931	10 928	24 952	1	931,00	10 928,00	24 952,00
razem		2 060	21 445	49 321	3	686,67	7 148,33	16 440,33
13	Podłężę 2	1 944	15 770	28 797	2	972,00	7 885,00	14 398,50
14	Podwale	1 396	10 205	20 814	2	698,00	5 102,50	10 407,00
15	Stara Huta	158	1 163	4 291	**	158,00	1 163,00	4 291,00
16	Szczakowa	2 079	21 927	42 245	3	693,00	7 309,00	14 081,67
17	Szpital	828	4 955	9 895	1	828,00	4 955,00	9 895,00
RAZEM		35 263	329 564	593 088	48	734,65	6 865,92	12 356,00
średnia w województwie śląskim (powiaty grodzkie)						397,00		8 361,00
zalecenia IFLA: 1 etat na 2500 mieszkańców						37,50		

* zestawienie uwzględnia pracowników bezpośredniego kontaktu z użytkownikiem, 6 pracowników wykonują pracę na rzecz całej sieci bibliotecznej (Dział Gromadzenia Opracowania i Kontroli Zbiorów oraz Dział Instrukcyjno-Metodyczny).

** pracownik pełnoetatowy obsługujący dwie filie, wykazany przy Górze Piasku.

*** czytelnicy w Czytelnicy Naukowej nie są rejestrowani (wykazani są wyłącznie użytkownicy korzystający z audiobooków), dlatego obciążenie obrazują odwiedziny i wypożyczenia na 1 etat.

W tabeli zostało wykazane realne obciążenie pracowników merytorycznych tylko w odniesieniu do statutowej działalności Biblioteki, nie zostali w niej ujęci pracownicy wypełniający funkcję gromadzenia, opracowania i kontroli zbiorów oraz pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego, którzy nie wpływają na obciążenie pracujących z użytkownikiem. Dział Gromadzenia, Opracowania i Kontroli Zbiorów oraz Dział Instrukcyjno-Metodyczny to 6 pracowników merytorycznych obsługujących Bibliotekę Główną oraz całą sieć biblioteczną zgodnie z zakresem ich obowiązków.

XIV. KSZTAŁCENIE PRAKTYCZNE – PRAKTYKI ZAWODOWE

Obok wypełniania zadań statutowych oraz prowadzenia działalności edukacyjno-kulturalnej niedostrzeganą sferą naszych działań są też prace na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych studentów, uczniów szkół zawodowych, społecznych, policealnych a także wychowanków Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. Dla tych ostatnich to nierzadko jedyna oferta przysposobienia zawodowego, a tym samym przygotowania do funkcjonowania w społeczeństwie oraz adaptacji w środowisku pracy poprzez swoistą formę terapii. Tylko w ubiegłym roku praktyki studenckie na stanowisku bibliotekarza odbyło 7 osób m.in. z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Praktyki zawodowe na stanowisku pomocnik bibliotekarza – 3 osoby. Standardy jakimi dysponujemy oraz bliskość szkół technicznych i teleinformatycznych pozwalają nam również na zapewnienie na wysokim poziomie praktyk z zakresu informatyki uczniom: Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 5 w Jaworznie i Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych. Łącznie w ubiegłym roku na stanowisku informatyka przygotowano do zawodu 13 osób, a na stanowisku technika administracji 1 osobę.

Biblioteka nadal postrzegana jest jako nowoczesna i atrakcyjna dla środowiska bibliotekarskiego. Corocznie przyjeżdżają do nas wycieczki z całego kraju, aby wymienić się doświadczeniami zawodowymi oraz zobaczyć nowe rozwiązania w pracy Biblioteki. W ubiegłym roku odwiedziły nas łącznie 127 osoby z Piotrkowa Trybunalskiego, Bytomia, Limanowej, Kielc, Koszalina, Oświęcimia, Chrzanowa oraz Wodzisławia Śląskiego. W bieżącym roku gościliśmy również przedstawicieli dyrekcji Biblioteki Narodowej, Uniwersytetu Śląskiego oraz delegację bibliotekarzy z Litwy.

XV. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

W nasz dotychczasowy asortyment działania udało nam się **wprowadzić nowy typ usług mających przeważnie charakter dużych przedsięwzięć artystycznych** /zapraszanie do czytania artystów scen polskich, organizowanie pikników czytelniczych, spotkań muzycznych, spektakli/. Podejmując się realizacji tego typu działania **kierowałyśmy się w tym względzie faktem, że dzieci i młodzież potrzebują wzorów, idoli - chcą się uczyć przez przykłady, działać naśladując charakter i aktywność innych ludzi**. Wydarzenia tego typu na długo pozostają w pamięci uczestników. Przyczyniają się również do **zacieśnienia więzi współpracy z innymi instytucjami kultury, organizacjami non-profit - fundacjami, stowarzyszeniami, itp.**

W dobie coraz częstsze przyswajania treści utworów drogą elektroniczną bardzo ważnym zadaniem Biblioteki jest pielęgnowanie i upowszechnianie form działalności, które poprzez odpowiednio skonstruowany program pracy umożliwią i będą zachęcać czytelników do uczestnictwa w różnych formach aktywności społecznej. Tego typu działania Biblioteki **pozwalają również przywrócić cenny kontakt człowieka z człowiekiem w interesującej interakcji oraz wskazują na sens wartości w życiu**.

W przypadku jaworznickiej Książnicy **organizowanie koncertów, spotkań teatralnych, spotkań z twórcami nieprofesjonalni i artystami, autorami książek, pasjonatami i hobbystami oraz przedstawicielami środowisk naukowych wzmocnia naszą statutową działalność, czyni naszą pracę nowatorską, innowacyjną, nowoczesną-pokazuje przy tym, że rozwój i edukacja, w tym również kulturalna zaczyna się od książki, a Biblioteka w tym względzie pełni funkcje instytucji pierwszego kontaktu**.

W katalog inicjatyw o charakterze popularyzatorskim wpisują się następujące imprezy i przedsięwzięcia, mające przeważnie charakter cykliczny:

- **Ekspozycje wystawiennicze** i wernisaże twórców profesjonalnych i amatorów oraz wystawy historyczne i okolicznościowe w Galerii ExLibris;
- **Noc z literaturą dla dorosłych** – spotkania odbywające się cyklicznie, popularyzujące różne gatunki literackie i filmowe, w trakcie których uczestnicy wykazują się wiedzą na temat omawianego gatunku;
- **Wykłady z zakresu historii sztuki i archeologii prowadzone przez dziedzinowych specjalistów oraz hobbystów różnych kręgów zainteresowań;**

- **Blżej prawa** – cykliczne spotkania dotyczące problemów prawnych, z którymi spotkamy się w różnych życiowych sytuacjach;
- **Edukacja czytelnicza i medialna** – spotkania mające na celu zapoznanie i przygotowanie młodzieży do uczestnictwa w komunikacji interpersonalnej i zbiorowej (społecznej), w charakterze nadawców i odbiorców komunikatów; korzystania z informacji w warunkach społeczeństwa informacyjnego – posługiwania się technologią informacyjną; uczestnictwa w kulturze literackiej, teatralnej, plastycznej, muzycznej, filmowej, naukowej; rozwoju indywidualnej kultury czytelniczej i medialnej; twórczej działalności w różnych dziedzinach życia i sztuki; ustawicznego kształcenia się – głównie poprzez samokształcenie;
- **Cykl elementarnej wiedzy o teatrze - Za kulisami** – zajęcia skierowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjów, popularyzujące wiedzę z zakresu historii, teorii teatru i dramatu. Spotkanie obejmuje prezentację multimedialną i wykład oraz projekcję spektaklu teatralnego zarejestrowanego na nośniku DVD;
- **Spotkania z podróżnikami** - promujące tematykę krajoznawczą, kulturalną i przyrodniczą omawianego tematu (np. Holandia, Londyn, Sri Lanka, RPA, Acogaua, Skandynawia);
- **Cykl elementarnej wiedzy o filmie - Filmowa kuchnia** – cykl spotkań skierowanych do uczniów szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjów, popularyzujących wiedzę z zakresu historii i teorii filmu i kina. Spotkania obejmują prezentację multimedialną i krótki wykład oraz projekcję filmu związanego z omawianym tematem.
- **Kultura. Cywilizacje. Wiedza:** spotkania propagujące szeroko rozumianą kulturę i obyczaje różnych państw i narodów np.: Japonii, Polski, kultury żydowskiej, Irlandii, itp.;
- **Obrzędy i zwyczaje** (terminy wyznaczają zbliżające się święta) – spotkania zajmujące się tradycjami i obrzędami związanymi z polskimi świętami w całym roku. Zaproszeni goście i uczestnicy spotkania omawiają jak obchodzi się poszczególne święta w Jaworznie i innych regionach kraju;

Ponadto, w ramach działalności kulturalnej prowadzone są zajęcia **Klubu Książki** – spotkania popularyzujące różne gatunki literackie, literaturę poszczególnych krajów, historię literatury oraz nowości wydawnicze.

Prowadzimy również **Klub Filmowy** – cykliczne otwarte spotkania dla czytelników i innych mieszkańców miasta, w trakcie których odbywają się projekcja filmu zakończona dyskusją uczestników.

Wielką popularnością wśród czytelników cieszą się również warsztaty:

- konwersacyjne podnoszące i udoskonalające umiejętność posługiwania się językiem: angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim, hiszpańskim i rosyjskim;
- survival komputerowy szlifujący umiejętność posługiwania się komputerem oraz Internetem.

Jednym z priorytetowych zadań jest też krzewienie idei czytania oraz organizowanie inicjatyw upowszechniających książkę i czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży, w ramach ogólnopolskiej kampanii *Fundacji ABC XXI Cała Polska Czyta Dzieciom*. W związku z tym staramy się wdrażać różne formy **animacji pracy z dziećmi i młodzieżą**. **Obok stałych zajęć kameralnego czytania bajek, wspólnego oglądania filmów, zajęć plastycznych, rywalizacji konkursowych organizujemy spotkania autorskie z pisarzami książki dziecięcej i młodzieżowej oraz spotkania wspólnego czytania, w których ulubione utwory literackie czytają autorytety społeczne, osoby znane lokalnej społeczności oraz artyści.**

Jesteśmy też inicjatorami licznych konkursów o różnej tematyce /literackiej, czytelniczej, komputerowej, ekologicznej wiedzy o regionie itp./, które organizowane są przez większość placówek sieci bibliotecznej, przy współpracy z lokalnymi instytucjami oświatowymi. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują: **Międzyszkolny Konkurs Literacki o „Złote Pióro Prezydenta Jaworzna”, Międzyszkolny Przegląd Filmów „Wylęgarnia”**. Organizujemy też lekcje z zakresu przysposobienia bibliotecznego, lekcje tematyczne, w tym w ramach ścieżki edukacyjnej o regionie.

W kalendarium imprez zostały też włączone przedsięwzięcia kulturalno-czytelnicze i edukacyjne mające charakter projektów obejmujących różne formy pracy, jak rywalizacja konkursowa, głośne czytanie bajek, zajęcia teatralne, warsztaty, pogadanki, prezentacje multimedialne. Należą do nich następujące projekty: **„Całe Jaworzno czyta dzieciom, Bezpiecznie przez Internet, Kulturalny Klub Ekologiczny**. Cieszą się one ogromnym zainteresowaniem lokalnego środowiska społecznego.

XVI. DZIAŁALNOŚĆ INSTRUKCYJNO-METODYCZNA

Działalność instrukcyjno-metodyczną w Bibliotece koordynuje Dział Instrukcyjno-Metodyczny, który sprawuje nadzór merytoryczny nad całą siecią biblioteczną, obejmującą komórki udostępniania zbiorów w Bibliotece Głównej oraz filie w terenie /16 placówek/. Instruktaż i pomoc przywarsztatowa dotyczy głównie polityki gromadzenia, opracowania, selekcji zbiorów, warsztatu informacyjno-bibliograficznego, form upowszechniania czytelnictwa, wykorzystania nowych rozwiązań technologicznych, współpracy ze środowiskiem, monitorowania i nadzorowania systemu bibliotecznego SOWA 1.

Dział Instrukcyjno-Metodyczny realizuje również badania dotyczące zbiorów bibliotecznych i ich wykorzystania, potrzeb czytelniczych, komputeryzacji oraz warsztatu informacyjno-bibliograficznego. Instruktorzy na bieżąco opracowują również materiały przydatne w pracy metodycznej, a mające na celu diagnozowanie stanu działalności bibliotecznej i jej efektów społecznych. Należą do nich: sprawozdania merytoryczne okresowe, kwestionariusze badań satysfakcji czytelnictwa, analizy w zależności od potrzeb, kalendaria, zestawienia oraz pomoce metodyczne do pracy z czytelnikiem dziecięcym i młodzieżowym, scenariusze imprez. Działania metodyczne realizowane są przez trzech instruktorów, którzy ukierunkowani są na 3 specjalności: public relations biblioteczny, informatyzacja procesów bibliotecznych i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, sprawozdawczość bieżąca i okresowa - monitorowanie zadań działalności podstawowej.

Dział Instrukcyjno-Metodyczny odpowiedzialny jest za stan działalności biblioteki pod względem merytorycznym.

XVII. ANALIZA SWOT Z OCENĄ POSZCZEGÓLNYCH CZYNNIKÓW

SILNE STRONY - WEWNĘTRZNE	ocena	SŁABE STRONY - WEWNĘTRZNE	ocena
• dobra lokalizacja Biblioteki Głównej i filii w terenie,	5	• brak pomieszczeń magazynowych oraz przestrzennej sali audytoryjno-konferencyjnej w Bibliotece Głównej,	5
• godziny otwarcia dostosowane do potrzeb użytkowników,	4	• brak odpowiedniego parkingu dla czytelników,	5
• dobra współpraca z władzami Miasta Jaworzna,	4	• niekomfortowa sytuacja lokalowa filii /ciasnota, brak odpowiedniej powierzchni socjalnej, magazynowej i wystawienniczej, brak odpowiedniego oświetlenia/,	5
• nastawienie na rozwój, postęp, innowację,	5	• brak pomieszczeń magazynowych w filiach,	5
• otwartość i wykorzystywanie nowych technologii i innowacyjnych rozwiązań,	5	• brak wolnego, pełnego dostępu do zbiorów w filiach, nieprzejrzysta lokalizacja poszczególnych działów utrudniająca dotarcie do wybranych zbiorów,	5
• bogate zasoby biblioteczne /księgozbiór, multimedia, periodyki/-zgodne z profilem biblioteki,	4	• niewystarczające wyposażenie i starzejący się sprzęt, w tym komputerowy, niewystarczająca ilość urządzeń informatycznych peryferyjnych /profesjonalny skaner do digitalizacji zbiorów/ oraz oprogramowania	4
• bieżące uzupełnianie zbiorów bibliotecznych,	3	• zbyt wąska oferta wypożyczeń w filiach,	5
• wyposażenie w sprzęt komputerowy-, podłączony do Internetu, w sprzęt reprograficzny, audiowizualny	3	• brak atrakcyjnej oferty adresowanej do poszczególnych grup użytkowników,	5
• przyjazna aranżacja wnętrza, wolny dostęp do zbiorów /w Bibliotece Głównej/,	5	• brak środków na modernizację zintegrowanego systemu bibliotecznego /wprowadzenie systemu SOWA II i	5
• aktywność edukacyjna i kulturalna /organizowanie i współorganizowanie imprez, przygotowywanie spotkań tematycznych, warsztatów, szkoleń, itp./	4		
• wdrożenie zintegrowanego systemu ewidencji, opracowania i obsługi użytkownika / Sowa II / -cała sieć biblioteczna	5		
• katalog elektroniczny zbiorów całej sieci,	4		

<ul style="list-style-type: none"> • możliwość zamawiania książek przez Internet, 	5	standardu MARC 21 – umożliwiających m.in. zaistnienie bazy zbiorów w dostępnych multiwyszukiwarkach dla bibliotecznych baz danych/;	
<ul style="list-style-type: none"> • udostępnianie audiobooków przez Internet, 	5		
<ul style="list-style-type: none"> • specjalizacja w zakresie informacji regionalnej /zaawansowane prace przy bibliografii regionalnej i tworzeniu regionalnej kartoteki zagadnieniowej/ 	5	<ul style="list-style-type: none"> • nie pełne wykorzystywanie potencjału zawodowego pracowników i ich możliwości twórczych, 	5
<ul style="list-style-type: none"> • profesjonalna kadra, 	5	<ul style="list-style-type: none"> • słabo rozwinięte usługi informacyjne online, 	5
<ul style="list-style-type: none"> • dobry wizerunek biblioteki i wysoka ocena usług /przyjazne nastawienie czytelników utrwalone długoletnią tradycją/, 	5	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca aktywność niektórych struktur organizacyjnych, 	5
<ul style="list-style-type: none"> • otwartość na współpracę z innymi jednostkami organizacyjnymi 	5	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny przepływ informacji w Bibliotece, 	5
<ul style="list-style-type: none"> • aktywność edukacyjna i kulturalna /organizowanie, współorganizowanie warsztatów, kursów językowych, imprez kulturalnych, spotkań tematycznych, wystaw, itp./ 	5	<ul style="list-style-type: none"> • słabo zorganizowany marketing w bibliotece, 	5
<ul style="list-style-type: none"> • stabilne choć niewystarczające finansowanie 	5	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne środki inwestycyjne, niski poziom środków pozabudżetowych, 	5
<ul style="list-style-type: none"> • uporządkowana struktura organizacyjna i system zarządzania instytucją 	4	<ul style="list-style-type: none"> • brak możliwości prowadzenia działalności gospodarczej generującej przychody własne, 	5
		<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające środki na działalność 	5
		<ul style="list-style-type: none"> • brak solidnych i silnych finansowo partnerów i strategicznych sponsorów 	5
		<ul style="list-style-type: none"> • brak mechanizmów motywowania bibliotekarzy, 	5

Punktacja 5 najwyższa / przy mocnych stronach/ /od 1 do 5/ Punktacja 5 najniższa / przy słabych stronach/ /od 1 do 5/

Szanse dla Biblioteki:

1. Zainteresowanie władz samorządowych działalnością Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie oraz docenienie jej roli jako ważnej instytucji kultury;
2. Włączenie Biblioteki do opracowania Strategii Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Jaworzna na lata 2001-2020;
3. Udział w Konsorcjum Bibliotek – Systemów Bibliotecznych SOWA umożliwiającym modernizację i współuczestnictwo w pracach nad rozwojem zintegrowanego systemu zarządzania Biblioteka SOWA 1, SOWA 2/MARC 21,
4. Uwzględnienie Biblioteki w tworzeniu strategii społeczeństwa informacyjnego /stwarzanie warunków dla zapewnienia bezpośredniego dostępu do informacji, kształtowanie świadomości społeczeństwa oraz rozwijanie jego potencjału intelektualnego i gospodarczego/;
5. Współpraca z organizacjami pożytku publicznego z terenu i okolic miasta Jaworzna, a także z Fundacją ABCXXI Cała Polska czyta dzieciom, Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Akademią ORANGE, instytucjami kultury, oświaty, bibliotekami, wyższymi uczelniami, wydawcami oraz firmami;
6. Rozwój nowych technologii umożliwiających usprawnianie procesów komunikacyjno-informacyjnych;
7. Pojawianie się nowych trendów i tendencji – biblioteka miejscem spotkań, rozwijania pasji i inspiracji twórczych;
8. Digitalizacja części zbiorów i udostępnianie ich w formie cyfrowej, w tym w polskich bibliotekach cyfrowych /np. Śląska Biblioteka Cyfrowa/;
9. Wzrost zainteresowania zbiorami cyfrowymi;
10. Dywersyfikacja źródeł finansowania Biblioteki, przy zachowaniu rosnącej dotacji organizatora;
11. Urozmaicenie metod pracy – zwiększenie udziału metod projektowo-zadaniowych;
12. Wejście w nowe niewykorzystane do tej pory segmenty rynku czytelniczego /np. użytkownicy biblioteki w kategorii wiekowej od 0 do 6 lat, czytelnicy niepełnosprawni wzrokowo/;
13. Wypracowanie strategii Public Relations Biblioteki z wykorzystaniem różnych mediów;

Zagrożenia dla Biblioteki:

1. Niekorzystne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym /polityczne, ekonomiczne i prawne/;
2. Niekorzystne zmiany w ustawodawstwie dotyczącym kultury /projekt Ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz o bibliotekach/;
3. Problemy z tożsamością kulturową środowiska społecznego;
4. Niemożność uzyskania źródeł współfinansowania projektu modernizacji infrastruktury filii i wyposażenia techniczno-informatycznego sieci w oparciu o programy: Program Rozwoju Bibliotek, Kultura+, Biblioteka+ oraz fundusze z Unii Europejskiej,
5. Spadek liczby potencjalnych użytkowników Biblioteki powodowany:
  - podejmowaniem pracy zagranicą,
  - rosnącymi możliwościami kształcenia w krajach Unii Europejskiej,
  - ujemnym wskaźnikiem migracji;
  - niżym demograficznym,
6. Spadek czytelnictwa i zainteresowania książką, stopniowy odpływ czytelników z Biblioteki;
7. Niekorzystne dla Biblioteki decyzje w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Jaworzna /brak środków na modernizację sieci bibliotecznego na najbliższe 4 lata/,
8. Słaba aktywność i zaniedbania niektórych struktur organizacyjnych Biblioteki;
9. Niewystarczający budżet na realizację zadań statutowych Biblioteki;
10. Brak możliwości rozwiązania problemów lokalowych filii, a co za tym idzie negatywny wpływ na jakość świadczonych usług, szczególnie z zakresu promocji czytelnictwa;
11. Niski status zawodu bibliotekarza. Biblioteka jako nieatrakcyjny pracodawca;
12. Brak środków finansowych na wprowadzanie nowości technologicznych w pracy biblioteki;
13. Brak środków finansowych na stymulowanie permanentnej edukacji bibliotekarzy /kursy kierunkowe, szkolenia, konferencje, wymiana doświadczeń/;

XVIII. WIZJA I MISJA MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W JAWORZNIE

Wizja:

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie – **multimedialne centrum edukacji, kultury i informacji wspierające aktywność Mieszkańców w zdobywaniu wiedzy, kompetencji i samorealizacji. Placówka z przyjazną przestrzenią i klimatem, otwarta na potrzeby Społeczeństwa Jaworzna. Biblioteka znana i ceniona w regionie i w kraju.**

Misja:

„Pomagać Mieszkańcom zdobywać wiedzę by wzbogacić ich życie, zapewniając dostęp do edukacji, kultury i informacji poprzez multimedialne zasoby oraz przyjazne, oparte o nowoczesne technologie usługi, dostosowane do zmieniających się potrzeb użytkowników”.

XIX. CELE STRATEGICZNE NA LATA 2011-2020

1. MODERNIZACJA SIECI BIBLIOTECZNEJ. ZAPEWNIENIE PRZYJAZNEJ DLA UŻYTKOWNIKÓW PRZESTRZENI I NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURY BIBLIOTECZNEJ

Osiągnięcie celu będzie możliwe w zależności od wysokości dotacji podmiotowych, zrewaloryzowanych o wskaźnik inflacji i wskaźniki kwot określonych dla Biblioteki w Studium wykonalności, opracowanym na zlecenie Urzędu Miejskiego w 2005 r. Cel będzie też zależny od otrzymania dodatkowych lub nowych lokali dla filii, dostosowanych do standardów IFLA, a także będzie zależny od dostępności dla bibliotek grantowych programów ministerialnych i unijnych.

Obszary działania: sieć biblioteczna /składająca się z Biblioteki Głównej i 16 filii bibliotecznych/ oraz infrastruktura biblioteczna.

Cel szczegółowy 1.1: Pozyskanie dodatkowej powierzchni dla Biblioteki Głównej.

Wskaźniki: utworzenie Multicentrum,
 utworzenie sali audytoryjno-konferencyjnej,
 liczba inicjatyw/imprez,
 liczba użytkowników,

Projekt	Wskaźnik realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 1.1.1 Utworzenie Multicentrum – centrum edukacji interaktywnej	utworzenie Multicentrum liczba użytkowników liczba inicjatyw	2013-2020	Dział Administracyjno-Gospodarczy, Dział Informatyczno-Techniczny, Dyrekcja	Budżet MBP, Urząd Miejski, Programy MKiDN
Projekt 1.1.2 Utworzenie Sali audytoryjno - konferencyjnej na 150 osób	Utworzenie Sali Audytoryjno-Konferencyjnej liczba imprez liczba użytkowników	2013-2020	Dział Administracyjno-Gospodarczy, Dział Informatyczno-Techniczny, Dyrekcja	Budżet MBP, Urząd Miejski Programy MKiDN

Cel szczegółowy 1.2.: Modernizacja sieci filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie

Wskaźniki:

- opracowane analizy,
- liczba inicjatyw lobbingowych,
- liczba bibliotek zmodernizowanych,
- liczba użytkowników i udostępnień,
- liczba imprez bibliotecznych i ich odbiorców,
- liczba pracowników,

Projekt	Wskaźnik realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 1.2.1 Analiza kosztów dostosowania sieci filii do standardów IFLA	Opracowana analiza, obejmująca dane: liczba filii poddanych analizie, iloczyn powierzchni użytkowej dostosowanej do standardów IFLA i faktycznych wydatków eksploatacyjnych na 1 m ² w każdej placówce	wrzesień 2011	Dział Finansowo-Księgowy, Dział Instrukcyjno-Metodyczny	Budżet MBP

Projekt 1.2.2 Analiza funkcjonowania sieci filii pod względem merytorycznym - na przestrzeni 2 ostatnich lat	Opracowana analiza badawcza diagnozująca potrzeby użytkowników i stan faktyczny zbiorów, w tym: liczba przybytków, liczba ubytków, liczba użytkowników, liczba udostępnień, liczba imprez, liczba pracowników,	luty-marzec 2012	Dział Instrukcyjno-Metodyczny	Budżet MBP
Projekt 1.2.3 Lobbing na rzecz modernizacji sieci filii bibliotecznych	liczba inicjatyw lobbingowych	2012-2014	Dyrekcja, Dział Administracyjno-Gospodarczy	Budżet MBP
Projekt 1.2.4 Reorganizacja sieci filii MBP –dostosowanie do potrzeb czytelników /pozyskanie nowych lub dodatkowych lokali dla filii: Podłęże I-II; Oddział dla Dzieci i Młodzieży-Osiedle Stale; Gigant, Bory, Jeziorki, Jeleń	liczba filii zreorganizowanych,	2013-2020	Dział Instrukcyjno-Metodyczny, Dział Administracyjno-Gospodarczy, Kierownicy filii, Dyrekcja	Budżet MBP Dotacja Miasta Jaworzna
Projekt 1.2.5 Modernizacja lokali i wyposażenia filii bibliotecznych,	liczba filii zmodernizowanych	2013-2020	Dział Instrukcyjno-Metodyczny, Dział Administracyjno-Gospodarczy, Kierownicy filii	Budżet MBP Dotacja Miasta Jaworzna Właściciele lokali Programy MKiDN, fundraising

2. UNOWOCZEŚNIENIE I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY INFORMATYCZNEJ

Obszary działania: informatyzacja sieci bibliotecznej.

Cel szczegółowy 2.1 Usprawnienie i modernizacja dostępu do Internetu

Wskaźniki:

- szybkość łączy.
- liczba punktów dostępu do Internetu,

Projekt	Wskaźnik realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 2.1.1 Zapewnienie szerokopasmowego dostępu do sieci internetowej w Bibliotece Głównej. Wyposażenie Biblioteki Głównej w łącze zapasowe /backup/	szybkość łączy	2011-2015	Dział Informatyczno-Techniczny, Dział Administracyjno-Gospodarczy, Dyrekcja,	Urząd Miejski Budżet MBP

Projekt 2.1.2 Zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu w filiach bibliotecznych	szybkość łączy, liczba punktów dostępu do Internetu	2011-2015	Dział Informatyczno-Techniczny, Dział Administracyjno-Gospodarczy, Dyrekcja,	Urząd Miejski Budżet MBP
Projekt 2.1.3 Utworzenie punktów Hotspot w filiach bibliotecznych dla użytkowników biblioteki				

Cel szczegółowy 2.2 Modernizacja sieci komputerowej i oprogramowania

Wskaźniki:

- liczba komputerów / w tym z dostępem dla czytelników / pracowników/,
- liczba urządzeń peryferyjnych /w tym z dostępem dla czytelników/pracowników/,
- liczba urządzeń sieciowych stanowiących szkielet sieci Biblioteki Głównej /do wymiany i/lub modernizacji/,
- liczba urządzeń sieciowych stanowiących elementy budowy sieci komputerowej w filiach bibliotecznych, /do wymiany i/lub modernizacji/,
- liczba komputerów wymagających wdrożenia sieciowego systemu archiwizacji danych,
- liczba jednostek multimedialnych /z dostępem dla pracowników i czytelników/,
- liczba programów/ liczba modułów /z dostępem dla pracowników i czytelników/,
- liczba usług sieciowych,
- liczba użytkowników korzystających z usług,

Projekt	Wskaźnik realizacji	termin	odpowiedzialni	budżet
Projekt 2.2.1 Analiza stanu sieci komputerowej w MBP	Opracowana analiza, obejmująca dane: liczba urządzeń sieciowych stanowiących szkielet sieci Biblioteki Głównej /do wymiany i/lub modernizacji/, liczba urządzeń sieciowych stanowiących elementy budowy sieci komputerowej w filiach bibliotecznych /do wymiany i/lub modernizacji/	Wrzesień - listopad 2011	Dział Informatyczno-Techniczny, Dział Instrukcyjno-Metodyczny,	Budżet MBP
Projekt 2.2.2 Wymiana zestawów komputerowych wraz ze sprzętem peryferyjnym	liczba komputerów do wymiany dla pracowników i czytelników, liczba urządzeń informatycznych /peryferyjnych do wymiany/,	2012-2018	Dział Informatyczno-Techniczny, Dział Administracyjno-Gospodarczy, Dyrekcja	Dotacja Urzędu Miejskiego Budżet MBP Programy MKiDN Programy MSWiA
Projekt 2.2.3 Zakup i wdrożenie sieciowego systemu archiwizacji danych	liczba komputerów wymagających wdrożenia sieciowego systemu archiwizacji danych	2012-2018	Dział Informatyczno-Techniczny, Dział Administracyjno-Gospodarczy, Dyrekcja	Dotacja Urzędu Miejskiego Budżet MBP Programy MKiDN Programy MSWiA

Projekt 2.2.4 Zakup i wprowadzenie zintegrowanego oprogramowania -Sowa 2 (w tym Sowa-gromadzenie czasopism, Sowa-rejestracja pracy czytelnii)	liczba modułów /licencji	2012-2018	Dział Informatyczno-Techniczny, Dział Administracyjno-Gospodarczy, Dyrekcja,	Budżet MBP Programy MKiDN Programy MSWiA Dotacja Urzędu Miejskiego
Projekt 2.2.5 Organizacja usług sieciowych w oparciu o WEB 2.0	liczba usług, liczba użytkowników korzystających z usług	2012-2018	Dział Informatyczno-Techniczny	Budżet MBP Programy MKiDN Programy MSWiA Dotacja Urzędu Miejskiego

Cel szczegółowy 2.3: Modernizacja i rozbudowa systemu multimedialnego

Wskaźniki:

- opracowana analiza,
- liczba urządzeń multimedialnych,

Projekt	Wskaźnik realizacji	termin	odpowiedzialni	budżet
Projekt 2.3.1 Opracowanie analizy stanu urządzeń multimedialnych i świadczonych w tym zakresie usług z możliwością ich rozszerzenia	Opracowana analiza, /obejmująca dane dotyczące: liczba urządzeń multimedialnych wymagających wymiany lub zakupienia, w celu usprawnienia procesów pracy oraz oferty usługowej/	2012 -2018	Dział Informatyczno-Techniczny Dział Administracyjno-Gospodarczy Dyrekcja	Budżet MBP Programy MKiDN Programy MSWiA Dotacja Urzędu Miejskiego
Projekt 2.3.2 Wymiana urządzeń multimedialnych w Bibliotece Głównej oraz wyposażenie filii bibliotecznych w urządzenia multimedialne	liczba urządzeń multimedialnych wymienionych/zakupionych	2012-2018	Dział Informatyczno-Techniczny Dział Administracyjno-Gospodarczy Dyrekcja	Budżet MBP Programy MKiDN Programy MSWiA Dotacja Urzędu Miejskiego
Projekt 2.3.3 Wdrożenie i uruchomienie projektu telewizji bibliotecznej „BIB-TV”	liczba urządzeń multimedialnych liczba urządzeń sieciowych stanowiących elementy budowy sieci komputerowej w Bibliotece Głównej i filiach	2012-2018	Dział Informatyczno-Techniczny Dział Administracyjno-Gospodarczy Dyrekcja	Budżet MBP Programy MKiDN Programy MSWiA Dotacja Urzędu Miejskiego

3. ZAPEWNIENIE UŻYTKOWNIKOM ŁATWEGO DOSTĘPU DO ZASOBÓW, TWORZENIE IM PRZYJAZNEGO ŚRODOWISKA PRACY ORAZ STAŁE DOSTOSOWYWANIE ŚWIADCZONYCH USŁUG DO ZMIENIAJĄCYCH SIĘ POTRZEB UŻYTKOWNIKÓW I MOŻLIWOŚCI TECHNOLOGICZNYCH

Obszary działania: obsługa czytelników i innych użytkowników, działalność informacyjno-edukacyjna.

Cel szczegółowy 3.1: Rozbudowa i modernizacja elektronicznego katalogu bibliotecznego

Wskaźniki:

- Liczba rekordów w bazie katalogowej,

Projekt	Wskaźnik realizacji	termin	odpowiedzialni	budżet
Projekt 3.1.1 Wymiana formatu na MARC 21 w katalogowej bazie danych zbiorów	Liczba rekordów	2012-2015	Dział Informatyczny – Techniczny, Dział Instrukcyjno-Metodyczny, Dział Gromadzenia, Opracowania i Kontroli Zbiorów Sokrates Software	Budżet MBP Programy MKiDN Programy MSWiA Dotacja Urzędu Miejskiego
Projekt 3.1.2 Retrokonwersja danych katalogowych	Liczba rekordów	2012-2020	Dział Opracowania i Kontroli Zbiorów Dział Informatyczno-Techniczny Dział Instrukcyjno-Metodyczny Sokrates Software	Budżet MBP
Projekt 3.1.3 Sporządzanie rekordów bibliograficznych i rekordów wydawnictw zwartych i ciągłych w formacie MARC 21	Liczba rekordów	2012-2020	Dział Gromadzenia Opracowania i Kontroli Zbiorów Dział Instrukcyjno-Metodyczny	Budżet MBP
Projekt 3.1.4 Przebudowa bazy bibliograficznej Sowa	Liczba rekordów	2012-2020	Dział Opracowania i Kontroli Zbiorów Dział Informatyczno-Techniczny Dział Instrukcyjno-Metodyczny	Budżet MBP

Cel szczegółowy 3.2 : Rozwijanie usług informacyjnych i edukacyjnych.

Wskaźniki:

- liczba usług,
- liczba odbiorców,
- liczba jednostek zdigitalizowanych,

Projekt 3.2.1 Zwiększenie dostępności usług informacyjnych biblioteki, w tym do e-zasobów

Zakres projektu

- wprowadzenie zasobów biblioteki do multiwyszukiwarek katalogowych baz danych,
- opracowywanie tematycznych zestawień bibliograficznych, w tym e-zestawień dotyczących regionu, Jaworzna /archiwum artykułów z tygodników: Co Tydzień, Tydzień w Jaworznie/,

- tworzenie zasobów cyfrowych biblioteki,
- budowanie i rozwijanie zdalnego udostępniania elektronicznych zbiorów Biblioteki /AudioSfera/,
- tworzenie i udostępnianie /w tym on-line/ kartoteki zagadnieniowej,
- wspieranie usług z wykorzystaniem urządzeń mobilnych,
- rozwijanie strony internetowej Biblioteki i podstron filii,
- tworzenie dziedzinowych przewodników po zasobach sieci w formie katalogu linków /np. bibliotek cyfrowych, e-booków, czasopism, katalogowych baz danych/,
- stworzenie elektronicznego formularza „Zapytaj bibliotekarza”,
- uruchomienie wypożyczeń międzybibliotecznych z bibliotekami naukowymi,
- prowadzenie działalności informacyjnej o zbiorach własnych i innych bibliotek.

Projekt 3.2.2 „Uczący się” w społeczeństwie informacyjnym

Zakres projektu

- warsztaty w zakresie bezpieczeństwa w sieci,
- podnoszenie kompetencji informacyjnych uczniów,
- szkolenia dotyczące wyszukiwania informacji, w tym w źródłach elektronicznych,
- pomoc w przygotowywaniu prezentacji dyplomowych /np. maturalnych/,
- opracowywanie zestawień tematycznych /na życzenie czytelników/ do prac dyplomowych /licencjackich, magisterskich, i in./,
- utworzenie platformy e- learningowej, z zakresu przysposobienia bibliotecznego,

Projekt	Wskaźnik realizacji	termin	odpowiedzialni	budżet
Projekt 3.2.1 Zwiększenie dostępności usług, informacyjnych biblioteki, w tym do e- zasobów	Liczba inicjatyw Liczba ich użytkowników Liczba opracowań,	2011-2016	Dział Opracowania i Kontroli Zbiorów, Dział Informatyczno-Techniczny Komórki udostępniania zbiorów Dział Instrukcyjno-Metodyczny	Budżet MBP
Projekt 3.2.2 „Uczący się” w społeczeństwie informacyjnym	Liczba inicjatyw Liczba odbiorców	2011-2016	Dział Informatyczno-Techniczny Komórki udostępniania zbiorów Dział Instrukcyjno-Metodyczny	Budżet MBP

Cel szczegółowy 3.3 Biblioteka centrum informacji i aktywności obywatelskiej oraz społecznej

Wskaźniki:

- liczba inicjatyw
- liczba odbiorców
- liczba zaangażowanych i przeszkolonych pracowników

Projekt 3.3.1 Informacja publiczna w bibliotece

Zakres projektu:

- szkolenia wybranych pracowników z zakresu udzielania informacji publicznej i prawa użytkownikom biblioteki,
- współpraca z instytucjami w celu pozyskiwania informacji publicznej,
- opracowanie wykazu informacji publicznej w bibliotece, w tym jednego adresowego wykazu BIP-ów administracji samorządowej /Jaworzno, Województwo Śląskie/,

- tworzenie i aktualizowanie dostępu do baz danych własnych i zewnętrznych, do dokumentów pełno tekstowych- niekomercyjnych, z zakresu prawa, nauk społecznych /e-czasopisma, baza Sejmu, itp./

Projekt	Wskaźnik realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt III.3.1 Informacja publiczna w bibliotece	liczba odbiorców liczba zaangażowanych i przeszkolonych pracowników	2012-2016	Dział Instrukcyjno- Metodyczny, Komórki Udostępniania zbiorów	Budżet MBP

Cel szczegółowy 3.4: Przeciwdziałanie e-wykluczeniu informacyjnemu

Wskaźniki:

- Liczba inicjatyw
- Liczba użytkowników

Projekt 3.4.1 Podnoszenie kompetencji informacyjnych grup zagrożonych wykluczeniem

Zakres projektu:

- wytypowanie grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem cyfrowym /w tym osoby niedowidzące i niewidzące/,
- organizowanie inicjatyw wyrabiających umiejętności „poruszania się” w sieci informacji /lekcje biblioteczne, warsztaty komputerowe z zakresu np.: korzystania z wyszukiwarek internetowych, ćwiczenia umiejętności oceny i selekcji informacji/,
- współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi,

Projekt	Wskaźnik realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 3.4.1 podnoszenie kompetencji informacyjnych grup szczególnie zagrożonych	Liczba inicjatyw Liczba użytkowników Liczba partnerów instytucjonalnych	2011-2020	Dział Informatyczno- Techniczny Komórki udostępniania, Dział Instrukcyjno- Metodyczny	Budżet MBP, Dotacja Urzędu Miejskiego, Mecenat, Sponsoring, Fundraising

Cel szczegółowy 3.5: Dostosowanie oferty Biblioteki do potrzeb użytkowników

Wskaźniki:

- wyniki ankiet
- wyniki wywiadów
- wnioski grupy fokusowej

Projekt 3.5.1 Zapewnienie najwyższych standardów świadczonych usług

Zakres projektu:

- Systematyczne badanie oferty Biblioteki, poziomu satysfakcji z usług i stopnia ich wykorzystania
- Metody badawcze: ankiety, wywiady, obserwacja zachowań i potrzeb czytelników.

Projekt	Wskaźnik realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 3.5.1 Zapewnienie najwyższych standardów świadczonych usług	Wyniki ankiet Wyniki wywiadów Wnioski grupy fokusowej	2011-2020	Stanowisko ds. Promocji i Pozyskiwania Pozabudżetowych Środków Finansowych Dział Instrukcyjno- Metodyczny Komórki Udostępniania Zbiorów	Budżet MBP

4. DBAŁOŚĆ I OCHRONA LOKALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO DLA PRZYSZYCHYCH POKOLEŃ

Obszar działania: dziedzictwo kulturowe.

Cel szczegółowy 4.1: Zabezpieczanie zbiorów przed zniszczeniem - renowacja i ochrona konserwatorska najcenniejszych zbiorów (200 woluminów książek z XIX i pierwszej połowy XX wieku).

Wskaźniki:

- Liczba publikacji wytypowanych do profilaktyki konserwatorskiej
- Liczba publikacji poddanych

Projekt 4.1.1: Profilaktyka i ochrona konserwatorska najcenniejszych zbiorów.

Zakres projektu:

- opracowanie kryteriów wyboru dokumentów oraz sporządzenie wykazu książek wymagających zabiegów konserwatorskich /opakowanie ochronne, odkwaszenie, odkażanie/,
- monitorowanie źródeł informacji o projektach i grantach oraz przygotowywanie wniosków o dofinansowanie, w zakresie ochrony zbiorów,
- prowadzenie dokumentacji, rozliczanie projektów /w przypadku otrzymania grantów/,
- sporządzanie wykazu obiektów do konserwacji wraz z ich wyceną,
- właściwa konserwacja lub renowacja najcenniejszych zbiorów,

Projekt	Wskaźniki realizacji	Terminy	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 4.1.1 Profilaktyka i ochrona konserwatorska najcenniejszych zbiorów	Liczba publikacji wytypowanych do profilaktyki konserwatorskiej Liczba dostępnych programów operacyjnych Liczba opracowanych wniosków grantowych Liczba publikacji poddanych konserwacji	2012-2020	Dział Regionalny Czytelni Ogólnej Dział Instrukcyjno-Metodyczny Stanowisk ds. Promocji i Pozyskiwania Pozabudżetowych Środków Finansowych	Budżet MBP Programy MKiDN Dotacja Urzędu Miejskiego, Archiwum Państwowe, Sponsoring, Mecenat

Cel szczegółowy 4.2: Digitalizacja zbiorów regionalnych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie

Wskaźniki:

- Liczba sprzętu do digitalizacji,
- Liczba zdigitalizowanych publikacji /zabytkowych/,
- Liczba udostępnień publikacji cyfrowych,

Projekt	Wskaźnik realizacji	termin	odpowiedzialni	budżet
Projekt 4.2.1 Zakup sprzętu do digitalizacji	Liczba sprzętu/urządzeń Wartość zakupionego sprzętu Wartość zakupionego oprogramowania	2012-2018	Dyrekcja Zespół ds. Digitalizacji Zbiorów, w składzie: pracownicy: Działu Informatyczno-Technicznego, Instrukcyjno-Metodycznego, Czytelni Ogólnej	Budżet MBP, Programy MKiDN. Mecenat, Sponsoring, Fundraising

Projekt 4.2.2 Digitalizacja zabytkowych zbiorów i innych związanych z regionem /np. wydawnictwa zwarte, ciągłe, zbiory specjalne, artykułów o tematyce regionalnej/	Liczba zdigitalizowanych dokumentów Liczba obiektów dołączonych do Śląskiej Biblioteki Cyfrowej Liczba udostępnień zdigitalizowanych dokumentów w MBP w Jaworznie	2012-2020	Zespół ds. Digitalizacji Zbiorów,	Budżet MBP, Mecenat, Fundraising
--	--	-----------	-----------------------------------	--

Cel szczegółowy 4.3: Pozyskiwanie i digitalizowanie dokumentów o tematyce regionalnej związanych z miastem Jaworzno

Wskaźniki:

- liczba pozyskanych i zdigitalizowanych dokumentów,
- liczba pozyskanych dokumentów cyfrowych „mówionych”,

Projekt 4.3.1 Chce się podzielić swoją wiedzą – tworzenie kolekcji regionalistów dotąd nieznanych

Zakres projektu:

- Pozyskiwanie dokumentów tradycyjnych, związanych z regionem Jaworzna /dokumenty publikowane i niepublikowane/ od czytelników, instytucji, organizacji w celu ich zdigitalizowania / wykonania cyfrowej kopii/,
- Przygotowywanie cyfrowego archiwum mówionego- wspomnienia mieszkańców,

Projekt	Wskaźniki realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 4.3.1 Chce się podzielić swoją wiedzą – tworzenie kolekcji regionalistów dotąd nieznanych	Liczba pozyskanych i zdigitalizowanych dokumentów tekstowych lub obrazowych Liczba dokumentów cyfrowych mówionych /wspomnienia mieszkańców/ Liczba udostępnień zdigitalizowanych dokumentów	2011-2020	Zespół ds. Digitalizacji Zbiorów	Budżet MBP, Fundraising, Mecenat,

5. BUDOWA WIELOSTRONNYCH RELACJI PARTNERSKICH BIBLIOTEKI ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM. KSZTAŁTOWANIE ATRAKCYJNEJ OFERTY USŁUG DODATKOWYCH I ICH PROMOCJA

Obszar działania: działalność kulturalna i promocja czytelnictwa, książki oraz biblioteki.

Cel szczegółowy 5.1 : Integrowanie środowiska mieszkańców Jaworzna wokół wydarzeń kulturalnych i społecznych oraz inspirowanie współpracy w tym zakresie

Wskaźniki:

- Liczba wydarzeń/ofert,
- Liczba użytkowników korzystających z usług dodatkowych,
- Liczba użytkowników usatysfakcjonowanych z oferty,

Projekt 5.1.1. *Spotkajmy się w bibliotece - aktywizacja intelektualna i kulturalna środowiska lokalnego*

Zakres projektu:

- organizowanie imprez bibliotecznych w postaci: lekcji bibliotecznych, wystaw i wernisaży, konkursów, debat, sesji popularnonaukowych, szkoleń, warsztatów, wykładów, koncertów, wieczorów poetycko-muzycznych, spotkań dyskusyjnych - historycznych, w tym regionalnych,
- organizowanie edukacyjnych cykli spotkań z zakresu m.in. teatru, muzyki, filmu, kina, telewizji, Internetu /np. „Cywilizacja - Kultura - Wiedza”, „Kulturalny Klub Ekologiczny”, „Noc z literaturą”, „Bezpieczny Internet”, „Przylapani na czytaniu”/
- organizowanie imprez okolicznościowych, w oparciu o kalendarium rocznic, własne pomysły lub programy ogólnopolskie

Projekt 5.1.2 *Biblioteka dzieciom i młodzieży szkolnej*

Zakres projektu:

- Organizowanie stałych zajęć pod hasłem „Rozczytać maluszki”- o charakterze świetlicowym, z elementami pedagogiki zabawy i zajęć manualnych, wspólnego czytania, pomocy w odrabianiu lekcji, kursów językowych, warsztatów multimedialnych, umiejętności posługiwania się Internet, itp./,
- Organizowanie spotkań autorskich, aktorskich imprez o charakterze artystycznym, konkursów promujących książkę i czytelnictwo /współpraca z instytucjami oświatowymi, wychowawczymi i kulturalnymi w tym zakresie/,
- Organizowanie spotkań kulturalnych cyklicznych /np. Bal z Królową Śniegu, Ferie, Wakacje w Bibliotece, Światowy Dzień Pluszowego Misia, Dzień Dziecka itp. Mikołaj w Bibliotece /,
- Organizowanie imprez, warsztatów tematycznych dla młodzieży, zgodnych z profilem ich zainteresowań /np. multimedia, muzyka młodzieżowa, zajęcia z różnych przedmiotów nauczania – zajęcia w Multicentrum/;

Projekt 5.1.3 *„Poradnikowa” Biblioteka*

Zakres projektu:

- Przygotowanie i wdrożenie programów edukacyjnych dla różnych grup wiekowych, o różnej tematyce /np. konwersacje językowe, spotkania z zakresu edukacji prozdrowotnej, Survival Komputerowy, itp./,
- Popularyzowanie, angażowanie się i informowanie o akcjach społecznych prowadzonych w mieście przez Urząd Miejski /np. Program TARCZA, Stop wypalaniu traw, programy profilaktyki zdrowotnej, programy z zakresu edukacji ekologicznej, itp./,
- Przygotowywanie spotkań edukacyjno-poradniczych / np. z zakresu prawa, pedagogiki, psychologii, problemów wychowawczych, zwalczania patologii społecznych / narkomania, dopalacze, alkoholizm i in./

Projekt 5.1.4 *Biblioteka w partnerstwie – uczestniczenie w ogólnopolskich programach i kampaniach na rzecz upowszechniania kultury, czytelnictwa i książki.*

Zakres projektu:

- Kontynuowanie i zacieśnianie współpracy z Fundacją ABCXXI Cała Polska czyta dzieciom,
- Podejmowanie inicjatyw współpracy w ramach popularyzowanych akcji, kampanii, programów o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym na rzecz kultury, czytelnictwa, książki i bibliotek,
- Kontynuowanie dotychczasowej współpracy z instytucjami i organizacjami lokalnymi i regionalnymi oraz podjęcie nowych kontaktów – stworzenie bazy potencjalnych partnerów,
- Nawiązywanie współpracy z wyższymi uczelniami w celu wykreowania wizerunku biblioteki jako ośrodka wspierającego szkolnictwo wyższe /np. w zakresie wypożyczeń międzybibliotecznych/,
- Angażowanie biblioteki do nowych projektów np. strategicznych, promocji regionu itp.,

Projekt 5.1.5 *Biblioteka przyciąga wszystkich*

Zakres projektu:

- Organizowanie oferty usług, w tym spotkań dla czytelników niewidzących i niedowidzących,
- Prowadzenie zajęć z biblioterapii dla dzieci niepełnosprawnych /z upośledzeniem lekkim/ - promocja biblioteki wśród czytelnika niepełnosprawnego,
- Współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku,
- Organizowanie spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki,
- Włączenie do współpracy z biblioteką organizacji społecznych, gospodarczych, instytucji samorządowych,
- Uaktywnienie wolontariatu np. w zakresie digitalizacji zbiorów, podnoszenia kompetencji informatycznych czytelników, podnoszenia poziomu wiedzy w różnych zakresach

Projekt	Wskaźnik realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 5.1.1 Spotkajmy się w bibliotece	Liczba imprez, Liczba uczestników, Liczba partnerów,	2011-2020	Dział Instrukcyjno- Metodyczny, Stanowisko ds. Promocji i Pozyskiwania Środków Pozabudżetowych, Działy Udostępniania Zbiorów	Budżet MBP, Fundraising, Mecenat, Programy MKiDN
Projekt 5.1.2 Biblioteka Dzieciom i młodzieży	Liczba imprez, Liczba uczestników,	2011-2020	Dział Instrukcyjno- Metodyczny, stanowisko ds. Promocji i Pozyskiwania Środków Pozabudżetowych Działy Udostępniania Zbiorów	Budżet MBP, Fundraising, Mecenat, Programy MKiDN
Projekt 5.1.3 Poradnikowa Biblioteka	Liczba spotkań, Liczba uczestników,	2011-2020	Dział Instrukcyjno- Metodyczny, Działy Udostępniania Zbiorów Dział Informatyczno- Techniczny	Budżet MBP, Fundraising, Mecenat, Programy MKiDN
Projekt 5.1.4 Biblioteka w partnerstwie	Liczba programów i kampanii z udziałem sieci bibliotek z Jaworzna, Liczba podmiotów pozyskanych do współpracy,	2011-2020	Dział Instrukcyjno- Metodyczny, Działy Udostępniania Zbiorów Dział Informatyczno- Techniczny	Budżet MBP, Fundraising, Mecenat, Programy MKiDN
Projekt 5.1.5 Biblioteka przyciąga wszystkich	Liczba pozyskanych podmiotów do współpracy Liczba inicjatyw liczba ich odbiorców	2011-2020	Dział Instrukcyjno- Metodyczny, Działy Udostępniania Zbiorów Dział Informatyczno- Techniczny Stanowisko ds. Promocji i Pozyskiwania Zbiorów Bibliotecznych	Budżet MBP, Fundraising, Mecenat,

Cel szczegółowy 5.2 Budowanie marki – biblioteka rozpoznawalna i pozytywnie postrzegana w środowisku lokalnym i krajowym

Wskaźniki:

- Opracowana strategia,
- Liczba opracowanych materiałów,
- Liczba spotkań promocyjnych,
- Liczba inicjatyw,

Projekt 5.2.1 Opracowanie strategii promocji biblioteki

- Zabieganie o promocje biblioteki w prasie, radiu TV, Internecie, nagłaśnianie oferty w zakresie zbiorów, usług i ich jakości,
- Prowadzenie profilu biblioteki na portalach społecznościowych /np. Face-book, Biuletyn Programu Rozwoju Bibliotek itp./- budowanie grona „Przyjaciół biblioteki”,
- Opracowanie materiałów promocyjnych biblioteki, w tym monografii, prezentacji multimedialnych, także obcojęzycznych,
- Organizowanie spotkań promocyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym,
- Nawiązywanie współpracy z bibliotekami w regionie, kraju / wspólne konferencje, szkolenia itp./ i zagranicą.

Projekt	Wskaźnik realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 5.2.1 Opracowanie strategii promocji biblioteki	Opracowana strategia Liczba opracowanych materiałów, Liczba inicjatyw	2011-2020	Stanowisko ds. Promocji i Pozyskiwania Pozabudżetowych Środków Finansowych, Dział Instrukcyjno- Metodyczny,	Budżet MBP, sponsoring, fundraising

6. PODNOSZENIE JAKOŚCI ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

Obszar działania: zbiory

Cel szczegółowy 6.1 Stawiamy na nowości wydawnicze, których szukają nasi czytelnicy

Wskaźniki

- Wyniki badań
- Liczba zakupionych książek liczba zakupionych periodyków
- Liczba zakupionych zbiorów specjalnych
- Liczba zakupionych licencji

Projekt 6.1.1 Aktualizacja zbiorów Biblioteki

Zakres projektu:

- Badanie stopnia wykorzystania zbiorów,
- Opracowanie efektywnej i dostosowanej do zmieniających się oczekiwań czytelników polityki gromadzenia zbiorów,
- Poszukiwanie pozabudżetowych środków na zakup i uzupełnianie zbiorów,
- Wprowadzenie nowych tytułów periodyków,
- Sukcesywne dążenie do zwiększania ilości zakupywanych zbiorów poprzez poszukiwanie dostawców książek i czasopism oferujących najkorzystniejsze warunki finansowe,
- Zwiększenie budżetu biblioteki na zakup licencjonowanych baz danych zbiorów pełnotekstowych /poszukiwanych przez czytelników/, czasopism w wersji elektronicznej, e-booków, audiobooków.

Projekt	Wskaźnik realizacji	Termin	Odpowiedzialni	Budżet
Projekt 6.1.1 Aktualizacja zbiorów Biblioteki	Wyniki badań Liczba zakupionych książek Liczba zakupionych periodyków Liczba zakupionych zbiorów specjalnych Liczba zakupionych licencji	2011-2020	Dział Gromadzenia Opracowania i Kontroli zbiorów Dział Instrukcyjno- Metodyczny Komórki Udostępniania Zbiorów	Budżet MBP, Dotacja Urzędu Miejskiego, Mecenat, Sponsoring, Fundraising, Programy MKiDN

7. ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI KADRY BIBLIOTECZNEJ I PODNOSZENIE JEJ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Obszar działania: rozwój zawodowy pracowników.

Cel szczegółowy 7.1 Określenie kierunków rozwoju działalności instrukcyjno-metodycznej

Wskaźniki: Program działalności instrukcyjno-metodycznej dla sieci Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie

Projekt	Wskaźnik realizacji	termin	odpowiedzialni	budżet
Projekt 7.1.1 Analiza badawcza potrzeb szkoleniowych pracowników MBP	Raport z badań	2011-2018	Dział Instrukcyjno-Metodyczny, Stanowisko ds. Kadr Płac i Spraw Socjalnych	Budżet MBP
Projekt 7.1.2 Program działalności instrukcyjno-metodycznej dla bibliotekarzy sieci bibliotecznej	Opracowany program	2018	Dział Instrukcyjno-Metodyczny, Stanowisko ds. Kadr Płac i Spraw Socjalnych	Budżet MBP

Cel szczegółowy 7.2 Rozwój kompetencji bibliotekarzy w zakresie planowania, koordynowania działań, technologii informatycznych, komputeryzacji, przygotowania usług

Wskaźniki: liczba szkoleń

liczba przeszkolonych bibliotekarzy

Zakres projektów:

- Współpraca z instytucjami w zakresie przeprowadzania szkoleń / szkoły wyższe, firmy, biblioteki, fundacje i in./
- Organizowanie szkoleń wewnętrznych
- Uczestniczenie w szkoleniach zewnętrznych
- Przystąpienie do projektów ogólnopolskich, dających możliwość bezpłatnego podnoszenia kwalifikacji bibliotekarzy
- Wykorzystywanie możliwości e-learningowych w szkoleniach pracowników
- Gromadzenie publikacji metodycznych

Projekt	Wskaźnik realizacji	termin	odpowiedzialni	budżet
Projekt 7.2.1 Prawo w bibliotece	Liczba szkoleń Liczba uczestników	2011-2020	Dział Instrukcyjno-Metodyczny	Budżet MBP, Fundraising Sponsoring, mecenat
Projekt 7.2.2 Technologie komputerowe dla bibliotekarzy	Liczba szkoleń Liczba uczestników	2011-2020	Dział Instrukcyjno-Metodyczny Dział Instrukcyjno-Metodyczny Działa Informatyczno-Techniczny	Budżet MBP, Fundraising Sponsoring, mecenat

Projekt 7.2.3 Przygotowanie bibliotekarzy do pozyskiwania środków pozabudżetowych	Liczba szkoleń Liczba uczestników	2011-2020	Dział Instrukcyjno- Metodyczny	Budżet MBP
Projekt 7.2.4 Nowoczesne kompetencje bibliotekarzy	Liczba szkoleń Liczba uczestników	2011-2020	Dział Instrukcyjno- Metodyczny	Budżet MBP

XX. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE ORAZ EWALUACJA STRATEGII

Plan strategiczny wdrażany będzie zgodnie z przyjętym harmonogramem w okresie od 2011 do 2020 r. Realizacja poszczególnych projektów /planów taktycznych/ będzie poprzedzona staraniami o pozyskanie odpowiednich środków finansowych na realizację założonych zadań. Prace będą realizowane przez zespoły projektowe i poszczególne działy Biblioteki. W zależności od złożoności projektu oraz jego specyfiki działań zespoły projektowe będą powoływane w poszczególnych działach, oddziałach, z udziałem filii lub będą miały charakter między-działowy i między-filialny lub działowo-filialny. Funkcję zarządzających projektami będą pełnili koordynatorzy, wyłonieni spośród kadry pracowniczej przez Dyrektora biblioteki w konsultacji z Kierownikiem Działu Instrukcyjno-
Metodycznego oraz Działu Informatyczno-
Technicznego.

Strategia będzie podlegała systematycznemu monitorowaniu. Głównym miernikiem monitoringu projektów będzie stopień realizacji poszczególnych projektów, celów szczegółowych i strategicznych w określonych ramach czasowych. Będziemy na bieżąco analizować finanse, harmonogramy, wskaźniki/mierniki. Pomocne w tym względzie będą dla nas przygotowywane raporty, analizy statystyczne, opinie sporządzane przez koordynatorów projektów.

Strategia będzie monitorowana dwa razy do roku /czyli co pół roku/. Informacja o stopniu realizacji strategii oraz podjętych działaniach strategicznych będzie włączana do rocznego sprawozdania z działalności Biblioteki.

System monitorowania będzie koordynowany przez *Zespół ds. Strategii rozwoju Biblioteki*, w skład którego będą wchodzić członkowie Kolegium Bibliotecznego. Przewodniczący Zespołu /Kierownik Działu Instrukcyjno-
Metodycznego/ będzie zobowiązany do okresowego przedstawiania Dyrektorowi informacji /raportu/ o realizacji strategii, zgodnie z przyjętym harmonogramem monitorowania. Po zakończeniu realizacji strategii Zespół przygotowuje raport końcowy, który będzie również obejmować ocenę wpływu wdrożenia strategii na rozwój Biblioteki, jej modernizację oraz poziom atrakcyjności dla użytkowników. Ewaluacja będzie też odpowiedzią na pytanie o realizację misji Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaworznie oraz wyznaczy kierunki następnej strategii.